ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 246 (11232)
1966 оной октябриин 18, вторник
сэн 2 мүнгэн

С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Октябриин 15-да Кремль соо КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленкэдэ Ленинэй орден, «Хадуур ба балта» гэжэ алтан медаль барюулагдаба. Коммунис партиин, Совет гүрэнэй үмэнэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоһон байгаа.

Ажал хүдэлмэриинь үндэрөөр сэгнэһэнэй түлөө А. П. Кириленко КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэбэ.

Энэ шагнал хайрые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный барюулаа. Тиихэдээ элүүр энхэ ябахыень, Эхэ оронойнгоо һалбаран хүгжэлгэдэ зорюулһан ажал ябуулгадаа шэнэ амжалта туйлахыень А. П. Кириленкэдэ хүсэбэ (ТАСС).

СОВЕТ-ПОЛЯК ХАНИ БАРИСААН

Кремльдэхи Съездүүдэй ордон соо митинг болобо

...ый холбоон, аха дүүгэй ха-...ан Советскэ Союзай, Польшын Арадай Республикын ажалша... мүнхэдэнь нэгэдхээ. Манай революционно марксистскэ-... партинуудаа тойрожо ни-... жагсаал, бүхы хүн... амгалан тайбан байдал ба... хамгаалан, гар гарһаа ба... ургашаа дабшана.

...оляк хани барисаан октябриин... шэнэ хүсэтэйгөөр харагд... ...айдал олониитын түлөө... дүү хоёр гүрэнэй түгүү-... найдадэрэйхээр шэмэг-... Кремльдэхи Съездүүдэй ... арадай засагта Польшын ... правительственна делега-... халуунаар амаршалаа.

...президиумдэ Польшын ... нэгэдэмэл партиин ... секретарь В. Гомулка, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой ... ПНР-эй Министрнүүдэй Со... Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевичэй, ...ЦК-гай Политбюрогой гэ... ...-гай секретарь З. Клишко, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой ... ПНР-эй Гадаадын хэрэгүү... ...истр А. Рапацкиин, ПОРП-ын ... Политбюрогой гэшүүн, ПОРП-... ...вицка воеводско комитедэй ... секретарь Э. Герек болон бу-... ...эрэхэдэнь, зоноор дүүрэн зал ...мэ шанга альга ташалган нэ-...бэ.

...Л. И. Брежнев, Г. И. Воро-... П. Кириленко, А. Н. Косы-... Я. Пельше, Н. В. Подгорный, ...Полянский, М. А. Суслов, А. Н. ...н, партийна, гүрэнэй, олонии-... ...ал ябуулагшад поляк хани... ...хамта президиумдэ ерэжэ һуу-...

...итингые КПСС-эй Московско ...й комитедэй нэгэдэхи секре-... Г. Егорычев нээбэ.

...ной зал соо ПНР-эй, СССР-эй ...гимнүүд дуулагдан зэдэлбэ. ...молот» заводой «450» гэжэ ...оператор А. Д. Белоусов, Сер-... ...овникидзын нэрэмжэтэ Мос-... ...авиационно институдай рек-..., СССР-эй Наукануудай академин гэшүүн-корреспондент И. Ф. Образцов гэгшэд поляк нүхэдтөө хандан, амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Нүхэр **Л. И. Брежнев** үгэ хэлэбэ.

Манай тон дүтын хүршэ — Польшын арад зоной манай һайн, бата бэхи хани барисаанай, үрэ түгэс харилсаанай холбоо байдалгынь бидэниие, совет хүнүүдые ехын ехээр баясуулна. Энэмнай хани барисаатай, харилсаа холбоотой, харилсан туһалалсадаг байха тухай Совет-Польшын договор дотор батадхагданхай. Энээниие манай хани нүхэсэлэй документ гэжэ тон үндэрөөр сэгнэдэгбди. СССР Польшо хоёрой хоорондын хани барисаан Европо түбидэ эб найрамдалые, аюулгүй байдалые хангаха шухала нүхэсэлэй нэгэн болонхой.

Мүнөө манай делегацинуудай хоорондо хэлсээнүүдэй хэгдэжэ дүүрээд байхадань, Совет-Польшын энэ уулзалга амжалтатай, үрэ ехэтэй байгаа гэжэ ханангяар хэлэхэ дүүрэн үндэһэ баримта бии. СССР-эй, Польшын Арадай Республикын хоорондохи ажахын али бүхы харилсаа холбооё саашадань үргэдхэхэ асуудалнууд хэлсээнэймнай зүблэхэ зүйлдэ ехэ һуури эзэлээ. Эдэ асуудалнуудай амжалтатайгаар шиидхэгдэһэниинь манай оронуудай ажабайдалда ямар ехэ удха шанартайб гэжэ хэлэһэнэй хэрэг бии аал даа.

Поляк арадай туйлалтануудаар баясахатаяа хамта, общиествын бүхы түрүү хүсэнүүдые өөрыгөө тойруулжа эмхидхэн жагсааһан, социализмын замаар ороноо найдамтай хүтэлдэг, Польшын ажалшадай дайшалхы авангард болоһон Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиие ехээр хүндэлдэгөө тусхайлан тэмдэглэнэбди. Энэ — үнэхөөрөө баатар габьяата, дайшалхы революционно гурим заншалнуудтай парти. Энэ парти поляк арадтай хамта дайнай жэлнүүдэй ба фашизмда эсэргүүсэн бодоһон үеын бүхы туршалгануудые дабажа гараһан, Польшые һэргээн мандуулхын, шэнэдхэн хүгжөөхын түлөө, тэрэнэй ерээдүйн зол жаргалта социалис байдал байгуулхын түлөө тэмсэлдэ оршо шууд толгойлһон юм. Марксизм-ленинизмэ Польшын коммунистнүүдэй үнэн байдалгынь, научна социализмын хараа бодолнуудые сэхэ шууд хамгаалдагынь, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые удаа дараалан бэелүүлжэ байһаниинь дэлхэйн коммунис хүдэлөөн дотор Польшын Хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл партиин нэрэ хүндые ехэ болгоо.

Манай партинуудай дайшалхы холбоон манай арадуудай аша туһада, манай агуу хамтын хэрэгэй — эб найрамдалай, арадуудай сүлөөтэ байдалай, хүнүүдэй ниитын ажабайдалай эгээн түрүү, үнэн зүб формо болгошо социализм, коммунизмын түгэс илалта туйлахын тулада саашадаа хүгжэхэ, бэхижэхэ байха.

Соведүүдэй орон, Ленинэй орон эршэ түгэс хүгжэлтэ, бүрин дүүрэн ажабайдал дэлгэн мандана, коммунис партиингаа хүтэлбэри доро коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха агуу ехэ хэрэгтэ гайхамшаг шэнэ амжалтануудые туйлажа, оршон байгаа 50-дахи жэлдээ орохонь.

Промышленностиин энэ жэлэй даб дээрэхи дүнгүүдһээ харахада, түсэбтэ шэнэ табан жэлнай найдамтайгаар дабшажа ябана. Түрүүшын 9 һара промышленна үйлэдбэриин ниитэ хэмжээнэй талаар һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр дүүргэгдээд, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө 8,3 процентээр дээшээ гараа. Энэл үе соо ажалай бүтээсэ 5 процентээр нэмэбэ. Экономическа реформоёо үргэнөөр бэелүүлжэ эхилэнхэйбди, энэмнай арадай ажахыда ашатай һайнаар нүлөөлжэ байна. Манайда бэрхэшээлнүүдэйшье бии байһаниинь элитэ, теэд энэмнай үнэндөө ургалтын бэрхэшээлнүүд болоно. Эдэ бэрхэшээлнүүдээ зайсуулхын тула шармайн оролдонобди. Манай промышленностиие бүхы дээрэнь абабал, КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдээр тодорхойлогдоһон даабаринуудые муу бэшээр дүүргэжэ байнхай.

Хүдөө ажахын жэл тухай баярламаар мэдээнүүд абтана, үрэ дүнгүүдынь мүнөөшье яһала эли болонхой. Социалис газар тарияалангай хүдэлмэрилэгшэдэй оролдолго хүсэлэнгэ ашаяа һайнаар харюулаа, ороноо хүдөө ажахын шухала шухала продуктнуудаар хангалгын хэрэг бата найдамтайгаар бэелүүлэгдээ. Тиигэжэ хүсэд этигэлтэйгээр хэлэжэ шадаха байнабди.

Манай колхозууд, совхозууд үнэхөөрөө гайхамшаг илалта туйлаба. Октябриин 10-най байдалаар 4 миллиард 500 миллион үлүүтэй пүүд гэхэ гү, али 74 миллион үлүүтэй тонно шэнэ ургасын тариан гүрэнэй амбаарта ороо. Иимэ ехэ ороохо тариан манай орондо анха түрүүшынхеэ бэлэдхэгдэбэ.

Ургасын дээшэлүүлэгдэһэнэй ашаар тария бэлэдхэлгын хэмжээнэй нэмэһэниинь шухала байна. Хүдөө нютагуудай хүдэлмэрилэгшэд Совет засагай мандажа байгаа бүхы жэлнүүдэйхиһээ үлүү ехэ ороохо тариянай ургаса туйлаа. Манай орон дотор хуряагдажа абтаһан бүхы ороохо тариан ургасаар һайн, урда жэлнүүдэйхиһээ һураггүй ехэ байгаа. Энэмнай, нүхэдүүд, манай ороной гайхамшаг туйлалта болоно.

Колхозууд, совхозууд хүдөө ажахын ондоошье һалбаринуудта һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Хлопогой, саахарай свёклын, наран сэсэгэй, лубяна ба бусад ургамалнуудай һайн ургаса хангагдаһан байна. Мал ажалай талаашье эли бодо амжалта туйлагдаа. Мал ажалай ашаг шэмэ ехээр абтадаг болоо, мяха, һү, үндэгэ ба ноoһо бэлэдхэлгын хэмжээн нэмэээ.

Совхозууд, колхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, механизаторнуудай, мэргэжэлтэдэй, хүдөө ажахын олон миллион хүдэлмэрилэгшэдэй эмхидэлтэ, эршэтэ ажалай ашаар иимэ амжалта туйлагдаа. Эдэнэр мүнөө жэл тон һайнаар хүдэлмэрилөө гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Ажалай ехэ баатаршалга гаргаһанайнь, эрхим һайн үрэ дүн туйлаһанайнь түлөө эдэнэй партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө, Советскэ правительствын үмэнэһөө, манай бүхы совет арадай үмэнэһөө үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан, халуун амаршалга хүргэнэб! гэжэ Л. И. Брежнев мэдүүлбэ.

Энэ талаар манай хүдэлмэришэн анги мүн лэ угаа ехэ аша габьяатай. Эдэнэр колхозууд, совхозуудые хүдөө ажахын техникээр, үтэгжүүлгээр, транспортын хэрэгсэлнүүдээр, иимэ баян ургаса ургуулха, хуряажа абахын тула зайлашагүй шухала бусад бүхы юумэнүүдээр хангаа.

Хүдөө нютагуудтахи партийна организацинууд энэ жэлдэ политическэ, экономическа ба эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хээ.

Хүдөө ажахын жэлэй үрэ дүн бүхы дээрээ юу харуулнаб гэхэдэ, орон доторхи колхознигуудай эдэбхи хэшээл бүхы дээрээ дэбжэн бадарһан, парти болон правительствын хүдөө ажахын политикада бүри ехэ этигэлтэйгээр хандадаг болоһон байна. Энээниие, нүхэдүүд, юунһээшье ехэдэ бодонобди. Туйлаһан амжалтануудаа бэхижүүлхын тула, ерэхэ жэлые хүдөө ажахын саашанхи дэбжэлтын жэл болгохын тула оролдолго хүсэлэлгэ гаргаха шухала.

Манай арадууд—аха дүү арадууд, союзнигууд нэгэл зорилготой, адли эрилтэ хэрэгләмжэтэй. Советскэ Союзай, Польшын хүтэлбэрилэгшэд мүнөө сагай бүхы шухала шухала асуудалнуудые сэгнэлгын талаар адли һанал бодолтой байна.

Европодо аюулгүй байдал хангахын тула Польшын, Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай гаргажа байгаа оролдолго хүсэлэлтэ нэгэ ниитэ эрмэлзэл болон нэгэдээд, Бухарестын Декларациин эли тодо бодомжонуудаар элирхэйлэгдэнхэй. Энээниие Европодохи хэрэгүүдэй талаар баримталха политикынгаа түрүүшын ээлжээнэй түсэб болгонобди.

США-гай президент ойрын үдэрнүүдтэ үгэ хэлэхэ зуураа, уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнууд тушаа, тэрэ тоодо Европодохи байдал тушаа тогтоо. «Дэлхэйн байдал хубилжа байна, шэнэ хүсэнүүд дүгташалдана, шэнэ оронууд, шэнэ хүсэл эрмэлзэл, шэнэ хүнүүд жагсана» гэжэ тэрэ мэдэрбэ. Энэнь дайнай хойто тээхи Европо тушаа, мүн Ази ба Африка тушаа зүбөөр хэлэгдээ. Гэбэшье, иимэ шиидхэхы ушар баримтаһаа таарамжатай тобшололнуудые Вашингтондо хэхэнь харагданагүй. Харин тэрэл үгэ доторхи США-гай правительствын хараа бодолһоо харахада, американска империализм Европын хэрэгүүдтэ хамаархадаг уряалгүй ээрхэгшын үүргэ дүүргэхые оролдожо үргэлжэлһөөр байһаниинь эли болоно.

Европые харгалзагшын хэбэр шэнжэ үзүүлдэг Вашингтоной политикын ударидагшад мүнөө сагта тиимэ һанаашалгын али тухай хии хооһон байһые ойлгон мэдэрнэгүй гээшэ гү?

Вьетнамда эсэргүү американска ээрхэг түримхэй ябуулгаһаа, Зүүн-Урда Азида тохёолдоһон байдалһаа уламжалан гараһан асуудалнууд поляк ханинартай уулзалгануудай үедэ дахинаа дэлгэрэнгыгээр хаража үзэгдөө. Манай оронууд, манай партинууд, манай арадууд дэлхэйн энэ хубида США-гай империалистнуудай үүдхэһэн харша хархис дайе зэбүүрхэн буруушаана. Баатар габьяата вьетнам арадта али бүхы туһаламжа — политическэ, экономическа ба сэрэгэй туһаламжа үзүүлдэг байгаабди, үзүүлхэшье байхабди гэжэ Л. И. Брежнев хэлэбэ.

Варшавска договорто хабаатай, Вьетнам тушаа хамтын мэдүүлгэдэ һаяхан гар табиһан бүхы оронуудай хараа бодол иимэл байна.

Иимэ ушар байдалай тохёолдоод байхадань, Вьетнамай патриодуудые дэмжэлгын фронтые улам үргэдхэхэ зорилго Зүүн-Урда Азидахи США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгада амжалтатай харюу үгэхын тула, империализмда эсэргүү арадуудай тэмсэлдэ тон шухала болонхой.

Тиимэл ушарһаа, американска империалистнуудай ээрхэг түримхэй добтолгодо эсэргүүсэн бодоһон вьетнам арадай тэмсэлые дэмжэдэг бүхы социалис гүрэнүүд, бүхы дэлхэйн коммунистнууд, бүхы үнэн сэхэ хүнүүд хадаа Вьетнамые хамгаалхын тула эдэбхитэ ябуулга хамтадаа хэхэ гэһэн бусад социалис оронуудтай үгээ ойлголсолгоһоо Хитадай Арадай Республикын хүтэлбэрилэгшэдэй арсаһанда ехээр шаналаад, тэрэниие эрид буруушаана.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй, Хитадай коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө, илангаяа Вьетнамдахи дайнтай дашарамдуулан, бусад социалис оронууд тушаа мүнөө бүхы дэлхэй дээрэ ябуулжа байһан политикань, манай партида, совет арадта эсэргүүгээр ябуулжа байгаа дайсан харша кампанинь, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй эб ээ таһалха гэһэн һэдэлгэнүүдынь; мүн «соёлой хубисхал» үүдхэһэн хэбэртэйгээр Хитадта мүнөө хэгдэжэ байһан ябуулганууд — эдэ бүгэдэнь марксизм-ленинизмдэ, социалис политикада ямаршье хабаагүй гэжэ нюуса далдагүйгөөр, сэхэ хэлээгүй һаа, коммунистнууд — интернационалистнууд бэшэ, харин нюур сахигшад болохо байгаабди.

Мүнөөнэй оршон байдал уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл ба эмхидэлые бэхижүүлхэ асуудал илангаяа шангаар табина гэжэ Л. И.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

ХАНИ ЁҺООР АЙЛШАЛЖА ЕРЭБЭ

...гриин Хүдэлмэришэнэй ...алис партиин ЦК-гай Нэгэ... секретарь Я. Кадар, ВСРП-... ЦК-гай Политбюрогой гэ... ...н, Венгриин Арадай Респуб... ...ын Министрнүүдэй Соведэй ...үүлэгшэ Д. Каллаи, ВСРП-... ЦК-гай Политбюрогой гэ... ...дэ кандидат, ВНР-эй Обо... ...ын министр генерал полков... Л. Цинеге гэгшэд КПСС-эй ...гай, Советскэ правительст... ...ын уряалаар октябриин 16-да ...вада хани ёһоор айлшалжа ...бэ.

...ислэл хотын Киевскэ вок... дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Ге... ...ральна секретарь Л. И. Бреж... ..., КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ю. В. Андропов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко болон бусад айлшадаа угтаба.

ВНР-һээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд И. Сипка гэгшэ угтагшадай дунда бии байба.

(ТАСС).

СОВЕТ-ПОЛЬШЫН МЭДҮҮЛГЭДЭ ГАР ТАБИГДАБА

Октябриин 15-да Кремлиин Ехэ ордон соо Совет-Польшын мэдүүлгэдэ гар табигдаа.

Тус мэдүүлгэдэ Совет талаһаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин, Польшын талаһаа — Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр В. Гомулка, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. Циранкевич гэгшэд гар табиба.

(ТАСС).

СОВЕТ-ПОЛЬШЫН МЭДҮҮЛГЭ

Советскэ Союзда Польшын Арадай Республикын партийно-правительственна делегациин ерээд байһантай дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич гэгшэд Совет-Польшын мэдүүлгэдэ гар табиба.

Польшын Хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевич түрүүтэй Польшын Арадай Республикын партийно-правительственна делегаци Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар 1966 оной октябриин 10-һаа 15 хүрэтэр Советскэ Союзда албанай хэрэгээр хани ёһоор айлшалба гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй, Польшын Арадай Республикын партийно-правительственна делегациин хоорондо хани барисаанай оршон байдалда уулзалганууд болоһон, хэлсээнүүд хэгдэһэн байна. Советскэ Союзай, Польшын Арадай Республикын хоорондохи бүхы харилсаа холбооё саашадань хүгжөөхэ, гүнзэгырүүлхэ зорилготой асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ, тэрэшэлэн мүнөөнэй уласхоорондын тон шухала асуудалнуудаар, дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй асуудалнуудаар һанал бодолоо мэдэлсээ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар үгээ хүсэд ойлголсодог, һанал нэгэтэй байһанаа хоёр талынхид ханангяар тэмдэглэнэ.

Саашадаа мэдүүлгэ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ гэбэл: оронуудтахи байдал тухайдаа, социалис, коммунис байгуулалтын түсэбүүдэй дүүргэлтэ тухай мэдээсэлнүүдые абалсаба.

Пролетарска интернационализмын, аха дүүгэй хани барисаанай гол ёһонуудые үндэһэ болгон, Советскэ Союзай ба Польшын хоорондо политическэ, экономическа болон соёл гэгээрэлэй харилсаа холбооной амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ, бэхижүүлэгдэжэ байһые, мүн дүй дүршэлөө хододоо үргэнөөр харилсан абалсадаг байһые хоёр талынхид ехэ ханангяар тэмдэглэбэ.

Мүнөөнэй уласхоорондын оршон байдалые сэгнэлгын талаар һанал нэгэтэй байһамнай хэлсээнэй үедэ дахинаа тодоруулагдаа гэжэ мэдүүлгэ дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ. Арадуудайнгаа үндэһэн зорилгонуудые, аха дүү социалис оронуудай, бүхы дэлхэйн ажалшадай үмэнэхи интернациональна уялгаяа саашадаа хүтэлбэри болгохобди, эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал сахин хамгаалгын, дэлхэйн шэнэ дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие зайсуулгын хэрэгые хүтэлбэри болгон, уласхоорондын шухала асуудалнуудые шиидхэхэ оно мүр бэдэржэ үргэлжэлхэбди гэжэ Советскэ Союз, Польшын Арадай Республика мэдүүлнэ.

Вьетнамда эсэргүү Америкын Холбоото Штадуудай ээрхэг түримхэй ябуулгануудые Советскэ Союз, Польшын Арадай Республика эрид шууд буруушаана. Индохитад тушаа Женевскэ хэлсээнүүдые шууд дүүргэлгын замда США-гай орохые, Вьетнамай Демократическа Республикын газар дайда бомбодохоёо эсэслэн, үгэ дуугүйгөөр болихо, Урда Вьетнамдахи зэбсэгтэ булимтаралга болюулха, өөһэдынгөө сэрэгүүдые, дахуулнуудайнгаа сэрэгүүдые гаргажа абаашаха, эндэхи сэрэгэйнгээ баазануудые усадхаха сүлөөрэлгын национальна фронтые Урда Вьетнамай хүн зоной гансахан үнэнтэ түлөөлэгшэ гэжэ мэдэрхэ, өөһэдынгөө дотоодын асуудалнуудые өөһэдөө шиидхэхэ арга боломжо вьетнам арадта олгохо эрилтэ аюулгүй байдалай, бүгэдэ ниитын эб найрамдалай зорилгонуудһаа эшэ үндэһэтэйгөөр табигдана.

Европодохи мүнөөнэй оршон байдалые зүбшэн хэлсээд, хоёр талынхид иигэжэ онсолон тэмдэглээ: ФРГ-гэй политикань Европодо аюулгүй байдал тохёолдуулдаг гол нүхэсэл байһаар. Германиин хоёр гүрэнэй — Германиин Демократическа Республикын, Германиин Федеративна Республикын оршон байһые, мүн эдэнэй хоорондын хилэнүүдэй эбдэршэгүйе мэдэрхэ гээшэ Германиин асуудалые Европодохи амгалан байдалай аша туһада, немец арадай өөһэдынь аша туһада шиидхэхэ үндэһэн нүхэсэл болохо.

Европодохи оршон байдал заһаруулгын, Европо түбидэ бата бэхи эб найрамдал хангалгын хэрэг Европын гүрэнүүдэй хоорондохи мүнөөнэй хилэнүүдэй бата бэхиие мэдэрхэ эрилтэ табина гэжэ хоёр тала тоолоно. Одер-Нейсеэр гарадаг хилын ойроо хүртэшэгүй байлгань Европодохи аюулгүй байдалай гол нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно.

Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэһэн партиин түлөөлэгшэд КПСС-эй, ПОРП-ын хоорондохи хани холбооё саашадань хүгжөөлгын асуудалнуудые хэлсэһэн, дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй тон шухала асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэлһэн байна гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Мүнөө сагай дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй бүхы асуудалнуудаар Советскэ Союзай Коммунис партиин, Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин тон адли хараа бодолтой байһыень хоёр партиин хүтэлбэрилэгшэд ханангяар тэмдэглэнэ. Бүхы демократическа, империализмда эсэргүү, эб эетэй байха дуратай хүсэнүүдэй һанал нэгэтэй ябуулга, марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын, 1957 ба 1960 онуудта бологшо зүблөөнүүдэй тодорхойлһон гол ёһонуудай үндэһөөр дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, түбхын түрүүндэ социалис оронуудай нягта эмхидхэл хангалга хадаа мүнөө империализмда эсэргүүсэн, амжалтатайгаар тэмсэхэ, амгалан тайбан байдал батадхаха, арадуудай аюулгүй байдал хангаха шухала эшэ нүхэсэл болоно гэжэ хоёр парти тоолоно.

КПК-гай, КНР-эй хүтэлбэрилэгшэдэй һүүлэй үедэ баримталан бэелүүлжэ байгаа политикань социалис оронуудай ба дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй шухалын шухала зорилгонуудта, пролетарска интернационализмын марксистско-ленинскэ гол ёһонуудта зүришэнэ гэжэ КПСС, ПОРП тоолоно. США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн бодоһон аха дүү вьетнам арадта туһаламжа үзүүлхын тула хамтын хүсэлэлгэ гаргаха гэһэн Советскэ Союзай, Польшын Арадай Республикын ба бусад социалис оронуудай дурадхалые зүбшөөн абахаяа КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй арсаһан ябадалһаа тэрэ зүришэлгэнь илангаяа эли тодоор харагдана.

Советскэ Союзда ПНР-эй партийно-правительственна делегациин хани ёһоор айлшалан ерэһэниинь, үгээ ойлголсолгын, бэе бэеэ хүндэлэлгын оршон байдалда һанал бодолоо үнэн сэхээр зүбшэн хэлсэһэмнай тон ашатай туһатай байха, совет-поляк хани барисаае, бүхы харилсаа холбооё саашадань бэхижүүлгэдэ туһа хүргэхэ, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай бүри нягтаар эмхидэлгэдэ, бүгэдэ ниитын эб найрамдал батадхалгада туһалха гэһэн этигэл найдабари мэдүүлгын түгэсхэл дотор элирхэйлэн дурдагдаба.

...рскдохи «Южуралникель» гэжэ комбинадай коллектив жэ... һайнаар хүдэлдэг. Һүүлшын 10 жэлэй турша соо комби... үйлэдбэри хоёр дахин нэмээ. Предприятиин продукци — ..., кобальт, никелиин сульфат болон бусад ехэ гүйсэтэй байдаг. ...лгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда ком... орохоёо байнхай. Зураг дээрэ: «Южуралникель» комбинадай ...-хайлуулгын таһаг соо.

ТАСС-ай фотохронико.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДҺАА ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ, НООҺО ХУДАЛДАХА ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ

ҮНГЭРҺЭН 9 һарын дүн хараад үзэхэдэ республикын колхоз, совхозууд мал ажалай продукци үйлэдбэрилгөөр, тэрэниие гүрэндэ тушаалгаар нилээд ехэ амжалта туйлаһан байна. Бүхы дээрэнь абаад үзэхэдэ манай республика гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 78 процент, һүөөр—87 процент, нooһoop—109 процент, үндэгөөр—106 процент дүүргээд байна. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада республикамнай хамта 2847 тонно ехэ һү һаагаад байна.

Һү һаалгаар республикын олохон колхозууд 9 һарын туршада жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлээ. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм», «Родина» колхозууд, Загарайн аймагай «Гигант» колхоз жэлэйнгээ түсэб даабари бүри сентябриин хахадаар дүүргэһэн тухайгаа элидхээ бэлэй. «Гигант» колхозой 1-дэхи фермын һаалишад илангаяа һайнаар ажаллаа. Тус фермынхид үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1539 килограмм һү һаагаа бшуу. Зарим түрүү һаалишад Вера Хмелева, Мария Шетенкина гэгшэд үнеэн бүриһөө 1762 килограмм һү һаагаа. Жэлэй дүүрэтэр эдэ һаалишад үшөө мянган литр һү һаахабди гэһэн уялга абаад, ажаллажа оробод. Энэ хугасаа соо республикын олохон һаалишад ажалай ехэхэн амжалта туйлаа. Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой суута һаалишан Тадвашкина 9 һарын туршада аяар гурба, мянга гаран литр һү һаагаад байна. Иимэ жэшээнүүд олон.

Сэхынь хэлэхэдэ, Буряад оронноймнай колхоз, совхозууд хүдөөгэй ажалшадай һайндэрые ажалай амжалтаар уттаа.

Гурбан квартал соо республикымнай олонхи аймагуудай ажахынууд ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ, мал ажалһаа ашагүй ехэ продукци абаа. Энэмнай юрэнхы дээрээ бшуу. Хэды тиимэшье һаа, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 2210 тонно мяхан гүрэндэ багаар тушаагдаа. Энэ юун дээрэһээ болооб? Олонхи ажахынууд малаа олоор гарза хоролтодо оруулаа. Илангаяа Яруунын, Мухар-Шэбэрэй, Захааминай, Зэдын, Загарайн, Сэлэнгын, Улаан-Үдын аймагуудта малайнь тоо толгой нёдондонойхиһоо доошо ороһон байна.

Зунай сагта малаа һайса тарғалуулжа шадаагүй дээрэһээ олохон ажахынууд гүрэндөө туранхай мяха тушаажа, ашагүйхэн гарзада ороһон. Ахын аймагай ажахынууд эбэртэ бодо малаа үнгэрһэн жэлэйхиһээ 12 процентээр доошонь оруулаа.

Хонин һүрэгнай олошоржо, үүлтэрэйнь һайжаржа, «сагаан алтанай» элбэгжэжэ байһаниие һайшаамаар. Нёдондо жэлэйхидэ орходоо 26,4 тонно ехэ нooһoн хайшалагдаа. Хэды тиимэшье һаа, республикын хэдэн аймагууд һүүлэй жэлнүүдтэ нooһo багаар хайшалхаһаа гадна, хонидоо олоор һубайруулна. Жэшээнь, Бэшүүрэй аймаг үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо 135 тонно нooһo багые тушаагаа. Зэдын, Захааминай Хяагтын, Улаан-Үдын аймагууд мүн лэ нooһo хайшалгаяа нилээд доошонь оруулһан байна.

Яахадаа иимэ байдал тохёолдооб? Али эдэ аймагуудта; хонишод малшад дуталдаба гү? Үгы. Гансал ажал хүдэлмэреэ муугаар эмхидхэжэ, хонин һүрэгөө олошоруулжа, үүлтэрыень һайжаруулха гэжэ оролдоогүй дээрэһээ энэ һалбариһаа ашаг шэмэ багаар абаа гэжэ сэхэ хэлэлтэй.

1966 оной октябриин 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	мяхан	һүн	үндэгэн	нooһoн
Баргажанай	71	74	101	100,3
Бэшүүрэй	77	88	119	106
Зэдын	73	84	136	103
Яруунын	76	87	138	118
Баунтын	100,4	100,2	—	—
Загарайн	80	83	94	99
Захааминай	88	91	125	95
Кабанскын	88	95	96	170
Прибайкалиин	95	92	101	65
Хяагтын	79	93	108	107
Мухар-Шэбэрэй	66	88	105	118
Сэлэнгын	66	87	121	108
Түнхэнэй	89	91	92	117
Ахын	73	60	—	98
Улаан-Үдын	79	86	109	116
Хориин	88	92	110	117

СОВЕТ-ПОЛЯК ХАНИ БАРИСААН

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Брежнев тусхайлан тэмдэглэбэ. Коммунис хүдэлөөн зуу гаран жэлэйнгээ түүхэ дотор олохон бэрхэшээлнүүдые үзэhэн, тэдэниие хододоо шадамараар зайсуулдаг байhан. Энэ хүдэлөөн мүнөө хэзээ хэзээнэйхиhээ ехэ хүсэтэй болонхой. Социализмын хүсэн, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин ба коммунис хүдэлөөнэй хүсэн илагдашагүй ехээр хүгжэхэ, бэхижэхэ, капитализмда амжалтатайгаар добтолжо үргэлжэлхэ байха. Марксистско-ленинскэ партинуудай, социалис оронуудай, империализмда эсэргүү бүхы хүдэлөөнүүдэй нэгэдэл ба эмхидэлынь капитализмын хараа шэглэлдэ бүри амжалтатайгаар добтолхо арга боломжо олгодог зэбсэг болоно.

Л. И. Брежнев үгынгөө түгэсхэлдэ поляк ханинартаа хандан иигэжэ хэлэбэ:

Таанарнай удангүй Эхэ орондоо бусахатнай гээшэ. Манай партинуудай, манай оронуудай, манай арадуудай хани барисаанай, харилсаа холбооной эбдэршэгүй бата байhанда этигэдэг бата найдабари зүрхэ сэдьхэлдээ бүхөөр хадуужа ошохыетнай хүсэхэ байнабди.

Энэ хани барисаан — манай хамтын асари ехэ түйлалта мүн. Энээниие нюдэнэй сэсэгы мэтээр хамтадаа сахин хамгаалаял.

Удаа тээнь нүхэр **В. Гомулка** үгэ хэлээ.

Хани барисаанай, эбтэ харилсаанай болон аха дүүгэй поляк-совет харилсаанууд хэлбэришэгүйгөөр бэхижэжэ, үргэдэжэ байhыень, эдэ харилсаанууд маhанай хоёр оронои, манай арадуудай ажабайдалда батаар, хэтэ мүнхэдөө ороhыень манай бүхы айлшалалга үшөө дахин баталан харуулаа гэжэ В. Гомулка хэлэнэ.

Ямаршье түүхэтэ үедэ бидэнэрэй хоорондо эгээн нягта холбооной, аха дүүгэй харилсаануудай байхые Польшын болон Советскэ Союзай, польско болон совет арадуудай ажабайдалай аша хэрэг эринэ. Польшо Советскэ Союз хоёрой хоорондохи холбоо тухай 21 жэл соо бии байдаг договор эбдэршэгүй бата бэхи үндэhэ hууритай. Тэрэнэй эбдэршэгүй байлгань социализмын болон коммунизмын ниитэ үзэл сурталhаа, манай оронуудай хүршэ байлгаhаа, Европодо Польшо Советскэ Союз хоёрой географическа байдалhаа. баруун зүгтэхи ээрхэг түримхэйшүүлэй зүгhөө манай оронууд болон арадуудта аюул тохёолдодог ябадалhаа үндэhэлнэ.

Советскэ Союзтай холбоон хадаа Польшын бэеэ даанхай байдалай, хилэнүүдэйнь эбдэршэгүй байлгын нүхэсэл мүн болоно. Польшотой холбоон хадаа Советскэ Союзай обороной хүсэ шадалые нилээд бэхижүүлнэ, тэрэнэй баруун хилые аюулгүй болгохо, ээрхэг түримхэйшүүлые тэрээнhээ холо болгохо гэhэн удхатай.

Саашань оратор СССР Польшо хоёрой экономическа холбоо барисаан тухай хэлэнэ, Польшын 1966—1970 онуудай табан жэлэй түсэбэй зорилгонуд тухай хөөрэнэ. Экономикын, техникын болон эрдэм ухаанай талаар СССР-тэй харилсаа холбоон хадаа Польшодо илангаяа шухала хэрэгтэй байжа, манай арадай ажахын хүгжэлтын таhаршагүй хубинь болоно гэжэ оратор зааба. Польшын хэдэн арбаад шухала предприятинууд совет техническэ ухаан бодолой, совет түхеэрэлгын үндэhэ hуури дээрэ байгуулагдаа юм.

hүүлэй үедэ уласхоорондын байдал нилээд муудаа гэжэ саашань В. Гомулка хэлэнэ. Зүүн-Урда Азида зэбсэгтэ добтолго, вьетнам арадта эсэргүү добтолго эхилhэн, hүжэрөөhэн Холбоото Штадууд энээндэ зэмэтэй. Энэ добтолгын эшэ үндэhэн юуб гэхэдэ, түүхын хүгжэлтые зогсоожо, гэдэргэнь ябуулжа болохо тухай Америкын империализмын бүтэхэгүй бодол мүн болоно. Энэ дэмырhэн бодол США-гай политикые тодорхойлно.

Уласхоорондын эрхэнүүдые сахидаг, энэрхы сэдьхэлэй, ёhо заншалай дээдэ зэргын гол ёhые бэелүүлдэг гүрэн гээшэбди, дэлхэйн эгээн демократическа республикын үльгэр жэшээ болонобди гэжэ США олониитые этигүүлхэеэ эрмэлзэнэ. Америкын пропагандын тараадаг эдэ бүхы худал хуурмаг зүйлнүүд Вьетнамда хосорон хүдөөлүүлэгдэнхэй. Дэлхэйн эгээн «демократическа» энэ республика бүдүүлиг хүсэрхэлгэ, оюун бодолой үнэтэ зүйлнүүдые зэбүүрхэлгэ, арьяатан ёhоной ааша — иимэл юумэ арад зондо дурадхажа шадаха байна.

Вьетнамдахи ээрхэг түримхэй добтолго Америкын империализмые зангада оруулаа. Энэ дайнда шүүжэ шадахагүй. Өөрынгөө эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалай түлөө баатар зоригтойгоор тэмсэжэ байhан гансал вьетнам арад бэшэ, мүн дэлхэйн бүхы арадууд тэрээндэ эсэргүүсэнэ.

Хөлсөө хэхээр бэлэн байhан тухай США-гай түлөөлэгшэнэрэй ходо хэлэдэг худал хуурмаг мэдүүлгэнүүдынь хэниие шье мэхэлжэ шадахагүй.

Вьетнамай асуудалые эбэй ёhоор шиидхэхэ арга бэдэрэлгын түрүүшын гол эрхэ нүхэсэл юуб гэхэдэ, Вьетнамай Демократическа Республикые Америкын авиациин бомбодохо ябадалые үгэ дуугүйгөөр болюулха хэрэг болоно. Вьетнамай асуудалые шиидхэхын тула Женевскэ хэлсээнүүдые сахиха хэрэгтэй. Тус хэлсээнүүдэй үндэhөөр ДРВ-гэй правительство болон Урда Вьетнамай Сүлөөрэлтын национальна фронтын хүтэлбэрилэгшэд мэдээжэ дүрбэ, табан пунктнууд дотор өөрынгөө бодолые зааhан байха.

Социалис оронууд вьетнам арадай сүлөөрэлтын тэмсэлые хүсэд талархан hайшаана, тэрээндэ шухала туhаламжа хүргэнэ.

Хэрбээ социализмын лагериин нэгэдэмэл ябуулгатай байгаа hаань, Вьетнамда бидэнэрэй туhаламжа бүри ехэ ашагтай байха бэлэй. Хитадай коммунис партиин гэмээр иимэ юумэ болоногүй гэжэ бидэнэр бултадаа мэдэнэбди. Тэмсэжэ байгаа Вьетнамда туhа хүргэхэ талаар социалис оронуудай ябуулгые тааруулан ябуулха гээшые Хитадай коммунис парти буруушааhа, эрид арсана. Империализмда эсэргүү тэмсэл дотор социалис лагериин нэгэдэлэй айхабтар ехэ удха шанартай болоод байhан үедэ Хитадай КП-гай хүтэлбэрилэгшэд энэ нэгэдэлые hандарган hалгаана, Советскэ Союзда, КПСС-тэ болон бусад коммунис партинуудта эсэргүү хардалга, гүрдэлгын хүдэлмэри ябуулна, тэрэнээ шангадхана. Энэ хадаа Вьетнамдахи ээрхэг түримхэй добтолгоёо үргэлжэлүүлхэдэнь, үргэдхэхэдэнь США-е урмашуулдаг горитой нүхэсэл мүн болоно.

Бидэнэр социалис лагериин бата нэгэдэлэй түлөө тэмсэлые эсэстэнь хүрэтэр ябуулхабди, тиихэ ёhотойшье байнабди. Юундэб гэхэдэ, социалис бүхы хани харилсаанай бата нэгэдэл хадаа дайнай империалис хүсэнүүдые илахын, уласхоорондын оршон байдалай хүгжэлтые эб найрамдалай замаар ябуулхын тула шухала хэрэгтэй байна бшуу.

Дэлхэйн дайнай аюул газарай бүмбэрсэгэй алишье хубида эхилжэ болохо байна гэжэ В. Гомулка үргэлжэлүүлнэ. Зүгөөр энэ талаар үлэмжэ аюултай түби хадаа Европо мүн болоно.

Европодо дэлхэйн хоёр дайн эхилhэн байха. Тэдэниие Германиин империализм үүсхээ юм. Мүнөө дэлхэйн ниитын хоёр байгууламжануудай—социалис болон капиталис байгууламжануудай баруун хилэ Европо соогуур гарадаг байна. Европодо империалис гүрэнүүдэй болон капиталис оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүд урда урдаhаа харилсаад байна. Европо мүнөө болотор дэлхэйн хоёрдохи дайнай хуудаhые хаагаадүй — Германитай эбэй договор үшөө үгы байна.

Европодохи эб найрамдалда аюулай гол эшэ үндэhэниинь ФРГ-гэй политика болоно. Холбоото Штадуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар энэ гүрэн коммунизмда эсэргүү добтолгото стратегиин түрүүшын шэбээ болгогдонхой.

Баримтануудые тоодоггүй политика хэзээшье зохёон байгуулхы политика боложо шадахагүй, харин hөөргэ хододоо hандаргалтын политика мүн болоно. Германиие нэгэдүүлгэ хадаа, Бонной правительствын хараалhанай ёhоор, ГДР-ые усадхаха аргаар хэзээшье болохогүй. Энэ хадаа Германиие нэгэдүүлхэ талаар Германиин хоёр гүрэнэй бэе бэеэ ойлголсохо, бэе бэедээ харилсаатайгаар ябуулга хэхэ хэрэгтэ түшэглэhэн түүхэтэ үе дотор, Европын бусад оронуудай ажабайдалай аша хэрэг хараада абалгатайгаар бэелүүлэгдэжэ болохо байна.

ФРГ-гэй правительствын политикын хоёрдохи зорилгонь, тусхайлан хэлэбэл, Потсдамда тогтоогдоhон хилэнүүдые, нэн түрүүндэ Одер болон Нейсе зубшан гараhан Польшын баруун хилые шэнээр хаража үзэхэ гэhэн зорилгонь тэрэниие бодото зүб гэжэ хуурмаг ёhоор тоолоhонтойшье таарахагүй байна. Юундэб гэхэдэ, энэ хадаа дэлхэйн гурбадахи дай үүсхэhэнтэй адли байна бшуу.

Мүнөө хүрэтэр боннойхид мүнөөнэйнгөө хараа шугамые хубилгаха янзагүй байна. Харин hөөргэ, Европодохи хүсэнүүдэй тэнсүүрилые эрид шууд буруушаалга, эб найрамдалда дуратай ямаршье үүсхэлые хизаарлаха ябадал урданайхидаа адли ФРГ-гэй политикын удхань мүн болоно.

Бидэнэр эб найрамдал хангахын түлөө, Европын болон бүхы дэлхэйн арадуудай аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлэй замhаа хазагайрхагүй байhандаа адляар империализмда эсэргүү тэмсэлэй замhаа хэзээшье хазагайрхагүйбди гэжэ оратор мэдүүлнэ.

Манай оронууд Европын аюулгүй байдалай асуудалаар хэдэн олон жэл соо тодорхой дурадхалнуудые оруулжа байнхай. Бухарестдэ баталан абтаhан Декларации энэ түбиин аюулгүй байдалда зорюулагдаhан бодото нүхэсэлнүүдые байгуулха зорилготойгоор хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулна. Советскэ Союз, Польшо болон бусад социалис оронууд буу зэбсэг хуряахын түлөө, буу зэбсэг яаралтайгаар бэлдэдэг, илангаяа атомна зэбсэг ехээр бэлдэдэг уршагта хэрэгые зогсоохын түлөө тэмсэл хэдэн олон жэлнүүдтэ ябуулжа байна. Энэ талаар ядерна зэбсэг тараахагүй тухай договор баталха гээшэ шухала удха шанартай байха hэн.

Орёо, олон талаараа hанаа зобоомоор уласхоорондын эрхэ байдал хадаа эб найрамдалай аша хэрэгтэ, түгшүүрилтэ байдалые hулаpуулгада, Европодо аюулгүй байдал болон хани харилсаа хангалгада зорюулагдаhан хүсэл оролдолгые арьбадхалгын аша хэрэгтэ хамтын ябуулга хэхыемнай бидэнэрhээ бултанhаамнай эринэ. Энэ хадаа социалис оронуудай түүхэтэ уялга мүн болоно.

Энэ уялгаяа хүндэтэйгөөр дүүргэхэ хэрэгтэ Советскэ Союзда тусхай hуури хабаадана. Польшын арад, социалис хани харилсаанай арадууд, бүхы дэлхэйн арадууд танай агууехэ орон тээшэ тэрэнэй сэсэн мэргэн, дүй дүршэлтэй хүтэлбэри тээшэ этигэл найдамтайгаар хаража байна.

Советскэ Союзай эб найрамдалда дуратай ашаг ехэтэй политикын үндэhэ hууринь, империализмын аашые болюулха хүсэнэйнь гол нүхэсэл хадаа танай орон дотор коммунизм саашадаа амжалтатайгаар байгуулга мүн болоно.

Үбэлэй ордондо добтолхоhоо эхилээд, замбуулинда гараха талаар мүнөө эхилээд байhан үе болотор 50 шахуу жэл соо Соведүүдэй ороной ябажа гараhан зам хадаа үнэхөөрөө зориг хүдэлгэмөөр, хүндэлэгдэмөөр зам мүн. Совет гүрэнэй хүгжэлтэ хадаа капитализмда орходоо социализмын булюу hайн байhаниие эли тодоор баталан харуулна.

Коммунизм байгуулха хэрэгтэ аха дүү совет арадуудай түйлаhан амжалтануудые харахалаа, бидэнэр бүхы зүрхэнhөө баясанабди. Энэ түүхэтэ ехэ түйлалтануудынь бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиие зоригжуулдаг, Европын болон Азиин олохон оронууд дотор хуули засагые дайлан абаха хэрэгыень хүнгэдхэдэг, тэрэшэлэн империалис тонуулшадта эсэргүү национально-сүлөөрэлтын тэмсэл хэхэдэнь колониальна болон бэеэ даанхай—бэшэ оронуудай арадуудай хүсые нэмээдэг байгаа. Коммунизм байгуулха хэрэгтэ түйлагдаhан совет амжалтанууд социализмын хүсэнүүдые арьбадхана, энэ замай зүб байhанда этигэл найдабарие батадхана.

Түгэсхэлдөө В. Гомулка поляк-совет хани барисаанай, Советскэ Союзай Коммунис партиин, эб найрамдалай болон социализмын нэрэ хүндэдэ юрөөл табина.

* * *

Нүхэд Л. И. Брежневэй, Владислав Гомулкын хэлэhэн үгэнүүдые сугларгашад ехэ анхаралтайгаар шагнаба. Эдэнэй үгэ хэлэжэ байха үедэ оло дахин альга ташалга болоо.

...Митинг дүүрэбэ. Энээндэ хабаадагшад хүл дээрээ байжа үни удаан альга ташалдан, поляк арадта ехээр талархадаг байhанаа элирхэйлэн хахуулаа. КПСС-эй, ПОРП-ын хүндэлэлдэ, совет-поляк эбдэршэгүй бата холбооной хүндэлэлдэ, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал хангалгын хүндэлэлдэ зорюулагдаhан юрөөлэй үгэнүүд зал дотор зэдэлбэ.

Кремльдэхи Съездүүдэй ордон соо зарлагдаhан митинг СССР-эй, ПНР-эй арадуудай, эдэнэй аха дүү коммунис партинуудай бата нэгэдэл ба нягта эмхидэлэй хүсэтэ жагсаал балоо.

(ТАСС).

КПСС-эй сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн

АЖАЛАА—ЭРДЭМ УХААНАЙ ХҮСӨӨР

ЗҮҮН СИБИРИИН түмэр замай бүхы дистанцинуудай хүтэлбэрилэгшэд Улаан-Үдын дистанцида бултадаа суглараба. Тэдэнэр энээн уруу юрэ айлшалаагүй. Энэ дистанциин коллективэй түйлаhан дүй дүршэлтэй танилсаха гэжэ ерэhэн байгаа. Ушарынь гэхэдэ, энэ дистанци ганса Зүүн Сибириин бэшэ, харин бүхы орон доторхи түмэр замай дистанцинуудай дунда суурхадаг болонхой юм. Теэд яагаад, хайшан гээд эндэхид сууда гараба гээшэб? hонирхомоор лэ хаш.

Урдань хоёр-нэгэ жэлэй саада тээ түмэр харгы заhабарилха бүхы хүдэлмэрие бар хүсөөр, улаан гараараа бүтээдэг, тиигэжэ хэмгүй ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдадаг hэн. Барагтайл, заахан лэ заhабари гэhэншни унжагайрха. Зам шадарай түхеэрэлгэ, түмэр зам дээгүүр хүндэлэн гарадаг машинын, морин харгынуудшье бирагүй байдалтай, түхэл шэнжэгүй байдаг бэлэй.

КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй танилсаад байхадаа, Улаан-Үдын дистанциин коллектив өөhэдынгөө ажалые болохо зэргээрнь эрдэм наукын үндэhэ hуури дээрэ табиха гээшэ мүнөө үе сагай гол шухала эрилтэ гэжэ тоолоhон байна. Зарим нэгэн хүн харгы заhабарилгада ямар тиимэ үлүү ехэ ухаан хэрэгтэй юм гэжэ бодоhоншье байжа магад. Тиигээдшье ондоо тээгүүр hургаал абамаар юумэн хэгдэдэггүй hэн. Тиигэбэ ябашье hаань, энэ асуудал партийна организацинуудай хамтын суглаан дээрэ табигдаhан, тэндэ үйлэдбэреэ яажа эрдэм ухаанай hургаалаар эрхилхэ гээшэбибди гэжэ хөөрэлдэhэн, коммунистнууд өөhэдынгөө hанал бодол зүбшэhэн байна. Удаань инженер, технигүүд болон хүдэлмэришэдэй hанамжа, дурадхалнуудые суглуулжа эхилбэ.

Эдэ бүгэдэ сугларhан зүйлнүүдээ согсолжо, ажал хүдэлмэреэ эрдэм наукын ёhоор эрхилхэ хэмжээ ябуулганууд зохёогдоhон зэргэтэй. Тэрэнэй гол удхань хайшаа юм гэбэл, түмэр харгын табигдаhан газарые, рельсые үни удаан сагта ашаглагдахаар, бэхи бүхөөр заhабарилха, хүндэлэн гарадаг газарнуудые, тэндэ баригдаhан харуулшанай будкануудые, зэр зэмсэг хадагалдаг амhартануудые зохид шэнжэ түхэлтэйгөөр байлгаха, заhабариин гол хүдэлмэринүүдые оньhожоруулха гэхэ мэтын зүйлнүүд оруулагдаhан байна.

Харгы заhалгада хэрэглэгдэдэг оньhон хүсые зүбөөр ашаглаха, хэрэгтэ хэрэггүй гаргашануудые эрид хороохо, дистанци дээрэ хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй ажалые материальна талаар урмашуулха, хүнүүдые олон мэргэжэлтэй болгон hургаха гээшэ түрүүшын үедэ табигдаха асуудалнууд байhан.

Хараалhан хэмжээнүүдые хэн бүтээхэб, тэрэнэй түлөө хэн харюусалгатайб, хэзээ хүсэндөө хүрэхэб гэhэн саг болзор тодорхойлогдоhон юм. Хаана ямар туhаламжа, нэмэлтэ хүсэн, мүн мүнгэ зөөри шухала байhаниинь хараалагдаба.

Саарhан дээрэ бэшэгдэhэндэл адляар хамаг юумэн бэлээр хаанаhаа бүтэхэ hэм даа. Нэн түрүүлэн, түмэр зам заhабарилгада оньhон хүсэ хэрэглэхэ гэхэдэ, тэрээндэ зорюута хэгдэhэн техникэ гү, али ямар нэгэ зэмсэг байхагүй. Теэд хамаг хүдэлмэрие дууhан гараар хэжэ гараха гээшэ хойшолонтой хэрэг. Ажал хүдэлмэреэ эрдэм ухаанай ёhоор хэхэ гэжэ хэлсэhэн аад, альгаа дэлгээд hуултай бэшэл. Тиигэбэл үнөөхил хуушан гуримаараа хүдэлэгдэхэ болоно ха юм.

Жэшээнь, нэгэ иимэ ушар харуулая. Түмэр зам заhажа байхада хэрэгhээ гараhан түмэр түдэгэ харгы дээгүүр дүүрэн болодог. Тэдэниие суглуулха, зөөхэ, вагондо ашаха, буулгаха хүдэлмэри хуу гараар хэгдэдэг байгаа. Тэдэниие хэхын тулада али зэргын олон хүн үлүү ехэ саг хэрэгтэй болоно гээшэб. Бар хүсөөр бүтэhэн хүдэлмэридэ горитой хэмжээнэй мүнгэн түлэгдэхэ ушартай. Эдээниие оньhожоруулха аргагүй гээшэ гү?

Энэ үедэ уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод оюун бодолоо хүдэлгэжэ эхилhэн юм. Коммунист Афанасий Акимович Анисимов грейфер шэнги түхэлтэй түмэр контейнер дархалба. Заhабари хэжэ байhан газарта тэрэниие табижархиха. Тиигээд лэ голодоhон болоhон түмэр түдэгые тэрээн соогоо суглуулхада юуншье хаягдахагүй болочо. Хүдэлмэриин дүүрэхэ үеэр дээрээ кран тодхоhон үргэн талмайтай өөрөө ябадаг тэргэ хүрэжэ ерээд, бэедээ тээгээд ябашадаг. Энэ оньhон түхеэрэлгэдэ оройдоол хоёр хүн хүдэлдэг. Харин урдань иимэ хүдэлмэрие 10—15 хүдэлмэришэн хэдэг байгаа бшуу.

Энээнhээ уламжалан, бэшэ хүндэ хүдэлмэринүүдые оньhожоруулха зорилгоор партийна организациин даабаряар коммунистнууд ухамай бэрхэ, уран гартай нүхэдые ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай зэргэдэ элсүүлхэ, тэдэнтэй тусхай хүдэлмэри ябуулха гэжэ оролдоо. Энэ талаар инженер коммунист Виктор Михайлович Кудряшов эдэбхи үүсхэл гаргаа, хүнүүдтэ юумэ зохёоходонь, тэрэнээ хүсэндэнь хүргэхэдэнь туhалалсажа байдаг. Түрүү уралан нарижуулагшад партиин гэшүүд нүхэд Субботин, Белых болон бусад үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ боломоор hони hонин дурадхалнуудые оруулаа.

Жэшээлхэдэ, шофёр Владимир Мухин «модерон» гэжэ түлхеэд ябадаг тэргэдэ гар зэмсэгүүдые хээд ябаха тусхай хайрсаг тодхоhон юм. Тэрээн соо зэмсэгүүдые түрэл түрэлөөрнь илгажа хэхэдэ угаа таарамжатай, юумэ хэхэдэнь хүнгэн байдаг шуу. Мүн энэ нүхэр тэрэ тэргэдэ сигнал үгэдэг тэмдэгүүдые тааруулан hуулгаа. Урдань эдээниие хүдэлмэришэд гартаа барижа ябадаг hэн.

Хүдэлмэришэн Дмитрий Трофимов арматурада ородог 6, 8, 10 миллиметр бүдүүнтэй шабын түмэрые таhа хазаха хайша дархалба. Тиимэ юумэ урлахын урда алха сабшуур хоёроор шабын түмэрые таhа сабшадаг байгаал. Ехэл удаан, нобшо хүдэлмэри бэлэй. Түмэршэ дархан Евгений Матвеевэй зохёоhон юумэнүүд али зэргын аша туhатайб. Тэрэ хүн түмэртэ түхэреэн, гонзогоршог нүхэнүүдые hэтэ гаргаха штамп Тэрэшэлэн шпалада шаадаг юумые ондоо болгожо хубилгаа. Ингэжэ рельснүүдые шпалада бүхэлхэ хүдэлмэрие түргэдхэхэ арга олгобо. Шүрэб муш түлхюүр замшадай гол гынь. Тэрэниие хэхэ гээшэ шэр юм. Нүхэр Матвеев тул рэй нүхэ гаргаха штамп жо тэрэнь түрүүшынхеэ дагдаhан жэшээтэй бшуу.

Саhа этэдэг машина хүдэлгэгдөөд лэ, бэшэ миин хэбтэдэг ааб даа. хүсэ ехэтэй техникые дүрбэн сагта хүдэлгэжэ haa, ямар hайн байгааб, фонд али зэргэ ашагтайгаар рэглэгдэхэ hэм. Энэ асуудал механик нүхэр Драгун шад бэрхээр шиидхээ. Саhа оньhонойнь орондо ондоо рэлгэ тодхожо, рельс дэбд газарые зохид болгон жэгд тэгшэлхэ арга олдобо. Ур энэ хүдэлмэрие гартаа барижа хэдэг hэн. Ингэжэ лээд ехэ хэмжээнэй мүнгэ магдажа байна.

Тобшолхо болоо haa, Ул Үдын дистанци дээрэ ганс жэлдэ хамтадаа 33 дур ороод, бултадаа үйлэдбэ нэбтэрүүлэгдээ. Урдань гар бүтэдэг хүндэ хүшэр хүдэ ринүүд оньhон аргаар хэг Ингэжэ түмэр харгы заhаха дэлмэри түргэдхэгдэнэ, рынь hайжарна. Энээнэйл заhабари хэхэ жэлэй түсэб зорhоо урид дүүрэнхэй, хүйтэниие эрхим бэлэдхэл гээр угтаха гэжэ эндэхид доно. Түсэбhөө гадуур юумэ нөө хэжэ байhан жэшээтэй.

Гадна түмэр зам шадарай хеэрэлгэ, хүндэлэн гарадаг шинын харгые зохид, аюул байдалтай болгохын тулада оролдолго гаргагдана. Тү зам дээгүүр хүндэлэн гар машинын, ябаган харгынууд рёогоор, түмэр-бетон столб даар хүреэлэгдэнхэй, хуу са избёосхоор будагданхай.

Ажалаа эрдэм ухаанай үн hөөр эрхилхэ талаар зохёо hон хэмжээ ябуулгану дүүргэлтые партийна орган ци ходо хинан шалгажа бай Зүүн Сибириин түмэр замай ническэ мэдээсэлэй харгы май кабинет Улаан-Үдын станциин замшадай түйл дүй дүршэл согсолжо, түс брошюра болгон хэблэжэ гаа. Тэрэ брошюра уншаhан сад дистанцяархин манай шадай hайн үйлэ хэрэгыень дотоор, хоёр нюдөөрөө хара хурганайнгаа үзүүрээр эм барижа үзэхэ гэжэ шиид байгаа юм хаш. Тэрэ хүсэб бэелүүлбэ. Тиигээд лэ Ул Үдын дистанциинхид «hайн юумэ хэжэ, анхарал татам дүй дүршэлтэй болоо бай гэжэ нютаг нютагаа бусаха рээ айлшад хэлэhэн байна.

Үнэхөөрөөшье, ажал хүд мэреэ, бүхы үйлэдбэрээ эр ухаанай үндэhэ hуури дээрэ биха гээшэ иимэл аша туhа хэрэг болоно бшуу. Ул Үдөөрхин өөhэдынгөө түрүү алхамые үшөө үргэдхэхэ, эр ухаанда улам түшэглэхэ шиидэнхэй. Энэ тэмсэлыень дэхи коммунистнууд өөрын хүтэлбэри доро абанхай.

М. СОЛОМЕННЫ
манай штатнабэшэ корр.

Владивостогто hүүлшын хоёр жэлэй турша соо 300 мянга шахуу дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада үгтөө. Урдын заха байhан Капустна талмайда, Хоёрдохи речкэдэ хэдэн арбаад олон дабхар гэрнүүд баригдаа. Зураг дээрэ: Владивостогой шэнэ районуудай нэгэн.

ТАСС-ай фотохронико.

Москвагай гүрэнэй П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ консерватори. Консерваториин байгуулагдаhаар 100 жэлэй ой hаяхан тэмдэглэгдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Соведүүдэй хүдэлмэри

hҮНГАГШАДАЙ ЗАХЯАНУУДЫЕ ДҮҮРГЭХЭ

Үнгэрэгшэ жэл Хэжэнгэ тосхоной Зареченскэ hунгуулиин округойхид ажалшадай депутадуудай Хориин аймагай Соведтэ намайе депутат болгон hунгахадаа, иимэ hанамжа, дурадхалнуудые оруулаа юм: Хэжэнгэ голой урда эрьедэ ажаhуугшадай гэр бүхэндэ электрын гэрэл оруулха, энэ гол шадарай газарнуудые тошон үерhөө хамгаалха даамба, хаалта бариха, үйлсөөр hубаг ханааб татаха, гудамжын хоёр тээгүүр харгы-тротуар хэхэ гэhэн юм. Энээн тухайдань би тэрэ доро аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ мэдээсэжэ, аймсоведэй түрүүшын сесси дээрэ бусад хэмжээнүүдтэй хабсаргуулжа, баталуулhан, хуулита хүсэндэнь оруулhан бэлэйб. Тиигээд дурсагдаhан ёhоор, электрын гэрэл оруулхые Хориин РЭС-эй начальник нүхэр Травкин Е. И., Хэжэнгын совхозой директор нүхэр Дугаров Д. Д. гэгшэдтэ даалгабарилагдаа hэн. Удаань юун болооб? Нүхэр Травкин «энэ хэрэг тон бэлээр, бүтэмөөр бүтээхэб» гэжэ хэдэн дахин найдуулаа. Энээн тухайдань би hунгагшадтаа дабхар дуулгаа бэлэйб. Тиигэбэшье энэ асуудал мүнөө хүрэтэрөө хүсэндөө орожо шадаагүй. Дурсагдаhан тушаал зэргэтэн хэдэн хоноод лэ хүнгэн машинаар харайлгалдадаг. Теэд хэлэhэн үгэнь, найдуулhан найдуулгань, хэзээ хүсэндөө ороо юм ааб? Гайхалтайхан лэ болонхой.

Даамба, тротуар түхеэрэлгые аймагай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинат болон Хэжэнгын сомоной Совет даажа абаhан юм.

Тиигээд Хэжэнгын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев энэ хэрэгые ажаhуудалай комбинадай начальник нүхэр Оширов харюусаха юм гэжэ хүсэд анхаралаа табяагүй, нүхэр Ошировынь бүришье «намhаа саагуур, наранhаа наагуур» гэхэ хэбэртэй. Мүнгэ зөөри ядаа гү гээ haa, үгы. Хэжэнгын сомгүйсэдкомдо самообложениин мүнгэншье байха, комбинадшье баhал тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо талаар тусхай hомологдоhон зөөритэй. Минии hанахада иимэ ушарта аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет тоншье хайхарнагүй, сесси дээрэ баталан абаhан шиидхэбэринүүдээ саг болзор соонь бэелүүлхын хойноhоо оролдоногүй.

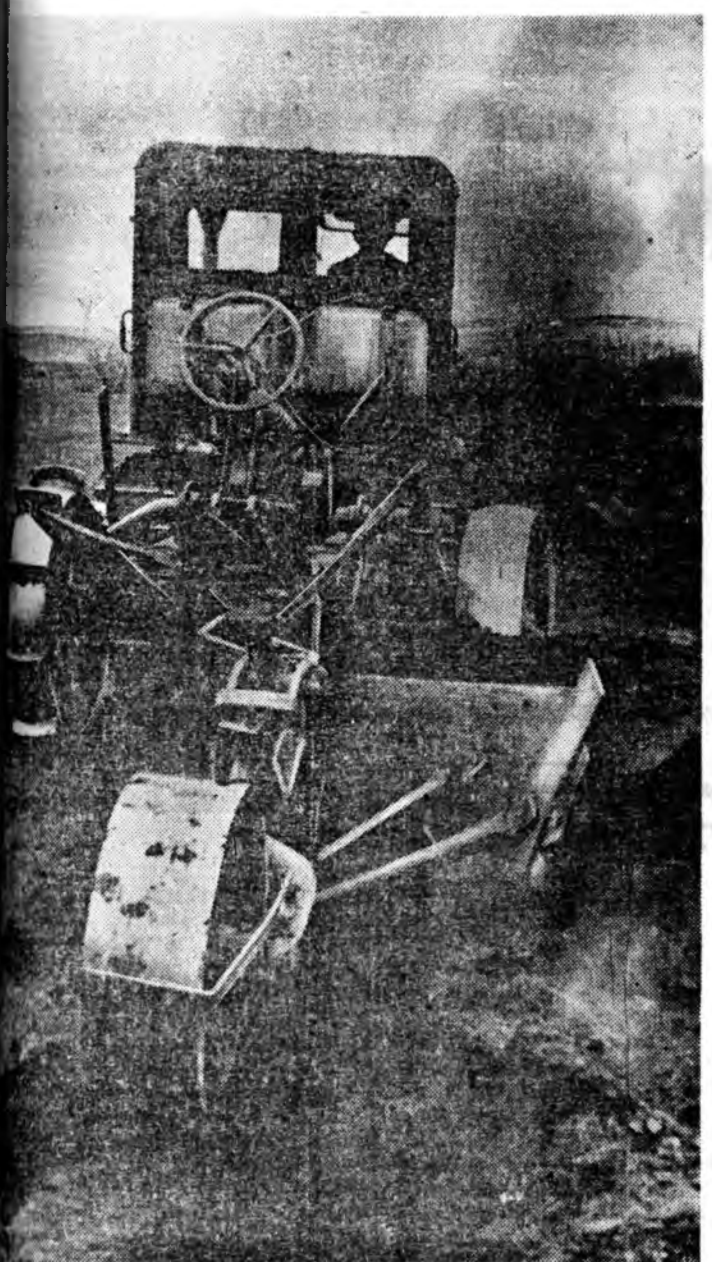
Аймагай Соведэй бусадшье депутадуудта олохон лэ hанамжа, дурадхалнууд оруулагдаhан байха. Тэдэнэй дунда: Баян-Гол Хори хоёрой хоорондохи харгые асфальт дэбдин hайжаруулха, аймаг дотороо ой модо отололго научна ёhоор эмхидхэхэ гэхэ мэтэ.

Энэ харгы заhалга тухай жэл бүхэндэ түсэб табигдадаг. Теэд яахадаа бүтэнэгүй гээшэб? Дурсагдаhан замаар Яруунын, Хориин, Баунтын аймагай, Шэтын областиин ашаан гарадаг гээшэ...

Мүнөө үедэ аймаг дотор 6 леспромхоз бии, тэрэнэй дунда Шэтын областиин Бадын леспромхоз оролсоно. Эдэмнай жэл бүри, hара бүри нилээд ехэ хэмжээнэй ой модо отолдог. Энэнь нэгэ таладаа ехэл hайн юм ааб даа. Харин нүгөө талыень хаража үзэхэдэ, хүдөө ажахын хэрэгсэлдэ орохо модые дууhажа байна ха юм. Жэшээлхэдэ, Үдын совхоз урдань газаагаа модотой байhан аад лэ, мүнөө энэнь дууhажа (Хандагатайн леспромхоз отолно), аяар 120 километрэй зайда болонхой. Үлэгшэ модые Хандагатайн леспромхоз отолhоор. Тус леспромхозой хүдэлмэришэд 92 километрэй зайда, hэбхеэн уулын бооридо үдэр бүхэндэ автобусоор ошожо хүдэлнэ. Тиигээд энэ ой тайга ямаршье б домжогүйгөөр, хаа хамаа отологдошоно. Энэнь hүү hүүлдэ гол горхо, булаг уhан дые хатаха түйлдань хүр магадгүй. Энээн тухай hунг шад хододоол тайлбари нэхэ эрилтэ табидаг, республикын модоной министерствэдэшье шэгдэhэн. Теэд яахадаа мүнөө хүрэтэр ямаршье харюу байхагүй юм?

hунгагшадай эрилтэ захил тушаа Хориин аймагай Сове гүйсэдком hаналаа онсо ха дуулхаар болоо гээшэ ха.

Д. ДАГБАЕВ,
Хориин аймагай Соведэй депутат.

Мухар-Шэбэрэй аймагта шэнэ газар хахалагдажа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ТАРГАЛУУЛЖА ЗАХАЛААБДИ

АРАДАЙ АЖАХЫЕ хүгжөөхэ талаар партиин XXIII съездын хараалһан табан жэлэй асари ехэ зорилгонууд хүдөөгэй ажалшан бүхэниие даалгагдаһан хэрэгтээ оролдосотойгоор хандаха, бии байгаа арга боломжонуудаа гүйсэдөөр ашаглаха эрилтэ табина. Манай совхозойшье хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд һүүлэй хоёр жэлдэ, хабарынь хүйтэн, хүра бороо багатай байжа, үбһэ ногооной, ороохо таряанай ургасын бирагүй гаража, хэды ехэ бэрхэшээлнүүдэй ушараашье һаа, ажалаа һуладхаагүй, урдаа табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ гэжэ оролдоһон байна.

Тиигэжэ энэ жэлэй үнгэрһэн 9 һарын туршада гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха түсэб бүхы зүйлөөрнь үлүүлэн дүүргэгдэө. Һү тушаалгаар жэлэй түсэб Агуухэ Октябриин революциин 49 жэлэй ойн үдэр хүрэтэр хүсэлдүүлжэ, түсэбһөө гадуур энэ жэлдэ адагынь 2 мянган центнер һү бэлэдхэлэй пунктда оруулхабди. Мүнөө үедэ совхозой 90 һаалишадай 20 гаранинь үнеэн бүриһөө 1900 килограмм һү һаагаад байнхай. Жэлэй дүүрэтэр бүхы һаалишадаймнай хахадһаа олонхинь үнеэн бүриһөө 2 мянган килограммһаа дээшэ һү һааха.

Мяха тушаалгааршье гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэхэ. Тиихэдээ малай тоо толгой олошоруулха түсэб хүсэлдүүлэгдээд, адагынь 120 үхэр үлүү гаргагдахаар хараалагдана.

Совхозой хонишодшье амжалтатай. Энэ жэлдэ 13 мянган хонидһоо ноохо ехээр абажа, түсэбөө 92 центнерээр үлүүлээбди гэхэ гү, али хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһон абтаа. Түл түрэсэшье һайн байгаа. Зуун эхэ хонин бүриһөө 94 хурьган түлжүүлэгдэһэн. Эхэ хонидой 10 отарын 7-ниинь зуун хонин бүриһөө зууһаа дээшэ хурьга томо болгожо шадаа.

Механизаторнууднайшье оролдосотойгоор ажаллажа гараа. Үбһэ, таряан саг соогоо хуряагдажа абтаһан. Имагтал ургасын бирагүй байһан дээрэһээ малдаа хэрэгтэй бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө 39 процент дүүргэһэн байнабди.

Энэ ушарта манай совхозой коллектив ажалаа улам һайнаар эмхидхэжэ, малай үбэлжэлгые урагшатай һайнаар үнгэргэхэ зорилготой. Нэн түрүүн бүрүү, хашарагуудаа түргэн зуура шахан таргалуулжа, гүрэндөө тушааха байнабди. Мүнөө үедэ 417 бүрүү, хашарагууд шахан таргалуулагдажа захалаа.

Намартаа, үбэлэй эхеэр эдэ малые шахалганда табихада аша үрэ ехэтэй гэжэ һүүлэй хоёр жэлэй дүн элишэлбэ. Энээнһээ түрүүн намартаа, үбэлдөө үхэр шахан таргалуулдаггүй байхадаа ажахымнай энэ һалбариһаа олзо оруулдаггүй байһан. Мүнөө иимэ гарза гарахаяа болёо. Хэрбээ урдань энэ арга хэрэглээгүй байхадаа, жэл бүри гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө дүүргэдэггүй байбал, һүүлэй жэлнүүдтэ ходо дүүргэнэбди.

Мал шахан таргалуулдаг фермэмнай республикын бүхы аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд ерэжэ хараһан байна. Тиимэһээ тэдэнэрэй үмэнэ тоосохын тэдыдэ үнгэрһэн хоёр жэлэй дүн харуулхада иимэ. Энэ үедэ хамта 1428 бүрүү, хашарагууд шахан таргалуулагдажа, 857 центнер мяхан нэмэжэ абтаһан. Малнай сүүдхэдээ дундаа зэргээр 865 граммаар шэгнүүрээ нэмээһэн. Таргалсын центнер бүхэнэйнь өөрынь үнэ сэн 68 түхэриг болоо.

Бүрүү, хашарагуудые намар, үбэлэй сагта шахан таргалуулха талаар хэдэн туршалга хэгдээ. Нэн түрүүн таряа талханай зүйл шэнгэнээр, үдхэнөөр эдюулжэ туршагдаа. Тэжээлэй рациондо тэрэниие ехэ, багааршье үгөөд үзэгдөө. Юрэдөө үнэ сэн ехэтэй таряа талханай зүйл зохид соонь, үнгэрүү ехэдүүлэнгүй үгэхэ хэрэгтэй.

Нүгөө талаараа бүрүү, хашарагуудые түргэн болзорто шахан таргалуулхада, тэдэниие 3—9 һараар гүрэндэ урид тушааха арга олгоно. Мүн тэрэниие харууһалгын гаргаша хороогдоно.

Мүнөө үедэ, 1965 оной хоёрдохи хахадта түрэһэн бүрүүнүүд шахагдажа байна. Шахалганда табигдаһан бүрүүнүүд дундаа зэргээр 1,8—2 центнер татана. Эдэ үдэрнүүдтэ шахамалнуудай сүүдхэдэ 1200—1400 граммаар нэмэжэ байнхай. Нэгэ центнер нэмэлтэдэ 6,5 центнер тэжээлэй единицэ гаргашалагдана.

Намар-үбэлэй сагта хэды һаратай бүрүүнүүдые шахан таргалуулхада зохид бэ гэжэ хаража үзөөд, үнеэдээ голдуу ноябрь, декабрь һаранuудта тугаллахаар үрэжүүлдэг болообди. Эдэ һаранuудта түрэһэн тугалнууд 10—12 һаратай болотороо һайнаар шахан таргалуулагдажа, гурбан центнертэй болоно.

Тиихэдэ ямар үүлтэрэй мал түргөөр шахахада ульгам бэ гэжэ хаража үзэгдөө. Илангаяа симментал, герефорд үүлтэртэ малай хоорондоһоо гараһан бүрүүнүүд түлжэхэдөө, таргалхадаа һайн байшоо. Эдэ малаа октябриин 16-да Ивалгада болохо аукцион дээрэ харуулхабди.

Эдэ шахамалнуудайнгаа заримые гүрэндэ тушаажа, 417 центнер дутаад байһан мяхаяа хүсөөжэ, жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэбди.

Гэбэшье ажалдамнай дутагдал бии гээшэ. Илангаяа уһаар дутагдана. Малай ууха һайхан уһан хомор. Фермэнүүд дээгүүр худагуудые үрэмдэн малтаха тушаа асуудал табихада, анхаралда абтанагүй. Мүн электрын хүсэн таһалдажа, хүдэлмэридэмнай һаад ушаруулна. Тэжээл бэйлүүлхэ цехүүдэй хүдэлмэридэ тойбо татана. Энэ талаар «Бурятэнерго» хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Агуухэ Октябриин революциин 50 жэлэй ойн баярые совхозоймнай коллективэй ажалай шэнэ амжалтаар угтаха байһаниинь дамжаггүй.

А. ПАРШИН,
Яруунын совхозой директор.

АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ!

АША ТУҺАНЬ ЕХЭ

Бидэ хонишодой бүлэбди. Хонёо адуулжа ябахадаа гү, али сүлөөтэй сагтаа гэртээ һууха даа гү, али түл абалганай түлэг дунда дежурлажа байхадаа, газетэ, ном уншаха саг олдоод лэ байдаг.

Манай эхэ хонидой отара Янгаажан гэжэ нютагта, колхозой центрһээ 15 модо газарта һуурилдаг. Тиибэшье һаань, колхозоймнай почтальон үдэр бүри шэнэ газетэ, журналнуудые асаржал байдаг.

Манай бүлэ мүнөө баһал урданайхида адли олон хэһэг газетэ, журнал захяа. Зарим нэгынь дурдаха болоо һаа, иимэнүүд газетэнүүд: — «Правда», «Красная звезда», «Советский спорт», «Правда Бурятии», «Буряад үнэн», «Пионерская правда», «Заря коммунизма», журналнууд — «Партийная жизнь», «Политическое самообразование», «Овцеводство», «Экономика сельского хозяйства», «Огонек», «Женщины мира», «Семья и школа», «Мурзилка» гэхэ мэтэнүүд. Теэд эдэмнай дэн олон бэшэ гү, хэдыдэз үрдижэ уншалтайб гэжэ зарим зон һанажа болоно. Би өөрөө, гэр бүлынхидни уншажа дадаһан дуратай журнал, газетэеэ хүлеэжэ ядан байгаад, шэнэ номеройнь ерэхэдэнь алгадгүй һонирходог, үзэдэг гээшэбди. Элдэб һониниие мэдэжэ абахаһаа гадна, үйлэдбэри хүдэлмэридөө, һуралсалдаа, ниитынгээ даабари дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ аша туһатай юумэ хэблэлһээ олодогбди. Нэгэ үгөөр хэлэхэдээ, газетэ, журнал харангүй нэгэшье үдэр үнгэргэдэггүйбди.

Д. БИМБАЕВ,
«Улаан Оронго» колхозой хонишон.

ХҮН БҮХЭН УНШАГША

Би мүнөө жэл түрүүшынхеэ хэблэл тараагшаар томилогдоһон байнаб. Коллективэйнгээ бүхы гэшүүдтэ газетэ, журнал захюулха гэһэн даалгабари абаад байхадаа, һанаата бологдоо һэн. Харин манай хүдэлмэришэд захилай эхилһэн үдэрһөө хойшо ехэ эдэбхитэйгээр хэблэл тараалгада хабаадаба.

Эхэ орон доторойнгоо, мүн дэлхэй дээрэхи һонинтой хододоо танилсажа, ажабайдалдаа, хүдэлмэридөө туһатай хэблэлые таһалдалгүйгөөр абажа байха хүсэлгүй хүн манай коллективтэ огто үгы байһандань, ехэ омогорхомоор. Республикынгаа «Правда Бурятии» гэжэ аймагайнгаа газетэнүүдһээ эхилээд хүн бүхэн 5—10 янзын хэһэг хэблэл шэнэ жэлдэ абахань. Мүнгэн дээрэ абажа хэлэхэдэ, хүдэлмэришэн бүхэмнай 30—40 түхэригэй болон үшөө дээшэхэнээ мүнгэнэй захил хээ.

С. БАДМАЕВ,
Хяагтын аймагай Харанхын СМУ-гай хүдэлмэрилэгшэ.

БАЯРЫЕ ДЭЛГЭГШЭ

Орлик тосхондо Зина Дамняновна Доржиевае хэн танихагүйб даа. Хэблэгдэһэн үдэрөө Улаан-Үдэһөө аяар холын Ахын аймагта асарагдаһан шэнэ газетэнүүдые тэрэ үдэртэнь уншагшадта хүргэхэ гэжэ Зина Дамняновна саг орой гэнгүй айлһаа айлда гэшхэлдэг.

Мүнөө тэрэ гэртээ бүришье орой бусадаг болонхой. Өөрынгөө даабариин айлнуудһаа шэнэ жэлэй захил абана.

Айл бүхэн 3—4 хэһэг газетэ, журнал бэшүүлнэ гээд нүхэр Доржиева хөөрэнэ.

Жэшээтэ һайн ажалайнгаа түлөө почтальон З. Д. Доржиева «Отличник» гэһэн значогоор шагнагдаһан, аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн, оло дахин грамотануудаар тэмдэглэгдэһэн алдартай.

Зураг дээрэ: З. Д. Доржиева почтын таһагта шэнэ газетэ илгажа участогтаа гарахаяа түхеэржэ байна.

Д. ДУГАРОВ.
Ахын аймаг.

ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДАЛСАБА

Улаан-Үдын «Труд» гэжэ оёдолой фабрикын партийна организаци өөһэдынгөө суглаан дээрэ ниитын хэблэл тараагшадые оложо баталһан байха юм. Мүнөө тэдэ нүхэдынь даабаридаа харюусалгатайгаар хандажа, хэблэл тараалгые эмхитэйгээр ябуулна.

Илангаяа ниитын хэблэл тараагша Мая Ильинична Сердюкова үүсхэлтэй һайнаар хүдэлнэ. Тэрэ 1967 ондо абтаха газетэ, журнал олоор тарааба. Энээнэй ашаар фабрикын гэшүүд бүлтэ захил хэбэ.

Н. ХАЗАГАЕВ.

АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКАНУУД АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ

ТЭМСЭЛТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ ДУРАСХААЛ

УФА. Башкирай түбэй архив соо: «Тэмсэлтэ жэлнүүдэй дурасхаал» гэһэн юрэ бусын таһаг нээгдээ. Башкир арадай 50 жэлэй түүхэдэ хабаатай документнүүд эндэ хадагалагдажа байдаг. Ураалдахи республикын һалбаран мандахын тула угаа ехэ юумэ хэһэн Н. К. Крупскаягай, Э. С. Кадомцевай, А. Д. Цюрупын, Ш. А. Худайбердинай, П. В. Точисскиин гар олохон материалнуудтань табяатай.

Шэнэ таһаг дотор бэшэгүүд, тэмдэглэлнүүд, фото-зурагууд бии. Энэ документнүүдэй олонхинь мэдээжэ революционернүүдэй, литература болон искусствын суута ажал ябуулагшадай намтарые бүри гүсэд дүүрэнээр мэдэхэдэнь шэнжэлэгшэдтэ туһалха байха.

Башкирай түбэй архивай «Тэмсэлтэ жэлнүүдэй дурасхаал» гэһэн таһагай зарим материалнууд Совет засагай түүхэтэ ойдо зорюулан нютагай хэблэлэй бэлдэжэ байһан номдо орохо юм.

«ОКТЯБРИИН УНШАЛГА»

УЛААН-ҮДЭ. Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олон лекци, элидхэл, уулзалга, хөөрэлдөөнүүд Буряад ороной городууд болон аймагуудта «Октябриин уншалга» гэжэ нэрэтэйгээр эмхидхэгдэжэ эхилэнхэй. Байгалай үмэнэ Совет засаг тогтоохын түлөө, Буряад орон дотор экономическа ба соёлой хүгжэлтэ хангахын түлөө тэмсэлэй түүхэ, Сибирьтэ коммунис эмхинүүдые бии болгохо, бэхижүүлхэ хэрэгтэ большевигүүд-ленинецүүдэй — И. В. Бабушкинай, С. М. Кировэй, В. В. Фрунзын, П. П. Постышевой, Е. М. Ярославскиин, Ф. Н. Петровой дүүргэһэн гайхамшагта үүргэ, Буряадай элитэ революционернүүд Ц. Ранжуров, М. Сахьянова, М. Ербанов ба бусадай ажал ябуулга харуулагдана.

Октябриин уншалга политическэ гэгээрэлэй байшангууд, соёлой байшангууд, клубууд, библиотекэнүүд, һургуулинууд ба музейнүүдһээ гадна, мүн предприятинуудай улаан булангууд соо, колхозууд болон совхозуудай культбазануудта, кинотеатрнуудтахи сеансын эхилхын урда тээхэнэ, залуушуулай хамтын байрануудта эмхидхэгдэнэ.

ЕХЭ УРГАЛТЫН ЖЭЛ

НАЛЬЧИК. Кабардино-Балкариин олохон предприяти бүтээн гарадаг зүйлнүүдэйнгээ хэмжээе түүхэтэ ойн жэлдэ ехээр нэмээхэ зорилготой.

Республикын машина бүтээдэг промышленностиин түрүүшын үйлэдбэри болохо Нальчигай машина бүтээлгын завод эршэ хүсөө улам арьбадхажа байнхай. Үйлэдбэриин хуушан байрануудтай зэргэлээд цехүүдэй шэнэ блогой томо гэгшын байшан, инженернүүдэй дүрбэн дабхар корпус баригдаа. Үйлэдбэрилгын хэмжээе хоёр дахин ехэ болгохо арга машина бүтээгшэдтэ олгохо эрхим зэргын түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо эхилээ.

ЭЛҮҮРЖҮҮЛГЫН ГАЗАРНУУД

МАХАЧКАЛА. Ленинскэ районой түб — Карабудахкент тосхоной хүн зон аулай оршондохи халзан гүбээ дээрэ Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ парк байгуулхаар шиидээ. Гүбээгэй бооридо терраса хэгдэнэ, элдэб модод һуулгагдана. Акациин, уляантирай, клёной, үлирэй 15 мянган эшэ, олон тоото боролжо бургааһанууд һуулгагдаа.

Гүбээгэй хаягаар водопровод татагдаа. Парк уһалха уһан бүлүүр станцяар гаргагдаха.

Энэ парк амаралтын, элүүржүүлгын зоно болохо. Эндэ һарабшанууд, нааданай павильонууд, чайнанууд баригдахаар хараалагданхай. Һая һуулгагдаһан мододые пионернүүд, һургуулиинхид харгалзалгадаа абаба.

ХАЛЬМАГАЙ ТҮҮХЫН ОЧЕРКНУУД

ЭЛИСТЭ. Республикын эрдэмтэд Совет засагай табин жэлэй ойдо зорюулагдаһан, «Хальмагай түүхын очеркнууд» гэһэн түрүүшын ехэ шэнжэлгэ хэжэ дүүргэбэ. Энэнь эртэ урда сагһаа мүнөө хүрэтэрхи үедэ хабаатай. Хоёр томһоо бүридэһэн энэ зохёол Москвадахи «Наука» гэжэ издательствада ерэхэ жэлэй эхеэр хэблэгдэхэ.

Эндэхи түүхэшэд революционно хүдэлөөндэ хальмаг үгытэй зоной хабаадалга тухай хэдэ хэдэн номуудые Совет гүрэнэй ой болотор хэблэн бэлдэхэ түсэбтэй.

ХОЙТО ХИЗААРАЙ СТАРТ

СЫКТЫВКАР. Воркута — Сыктывкар — Москва — Севастополь маршрутай (67-дохи параллелиин саагуур гараха), 4500 километр хэмжээтэй мото-урилдаанай старт хойто хизаарай шахтёрнуудай хото — Воркутаһаа үгтөө. Энээндэ хабаадагшад — Воркутын № 40 шахтын мастер Владимир Костромин, «Печорпроект» гэжэ институдай үрэмдэлгын халаанай мастер Роберт Суппес гэгшэд аяншалгаяа Совет засагай табин жэлэй ойдо зорюулба. Ижевск заводой мотоциклнуудаар замда мордоо.

Эдэ аяншад 2 мянга шахуу километр зам гаталжа, Коми республикын оршонһоо гараад ябана. Манай ороной Европодохи хубиин туйн-хойто хизаар захагай гүн ойн тайгатай дайдаар гараһан аяншалгын эгээн бэрхэтэй хуби гаталагдаа.

ЧУКОТКОҺОО ШАНХА ХОЙШОО

Врангель олтирог дээрэ хүнүүдэй ажаһуужа эхилһээр 40 жэл болобо

ЧУКОТКЫН хахад аралай эрьеэр ажаһуудаг чукчанууд иимэ арал бии гэжэ үнинэй мэдэхэ байгаа. Мүльһөөр хушагдаһан океанай дунда оршодог, энэ мэдэгдээгүй газарта хүрэхэ гэжэ элитэ ехэ эрдэмтэ Фердинанд Врангель үнгэрэгшэ зуун жэлэй хорёод онуудта ехэхэн оролдолго гаргаһан юм.

Врангель тэрэ газарта хүрэжэ шадаагүй. Тиигэбэшье Сибириин хойто эрьеын карта табихадаа, 71-дэхи параллельдэ хуурай газарай дүрсэ зураг зураад: «Зунай сагта Якан хушуунһаа хадануд харагдадаг»,—гэһэн тэмдэг хээ һэн. Тиимэһээ 1867 ондо кит загаһа агнадаг американец Лонг гэгшэ хүн амитанай байдаггүй шэрүүн аралда хүрэхэдөө, далайда тамарагшадһаа эгээн түрүүлэн, олтирогой урда эрьеые карта дээрэ тэмдэглээд, Врангелиин арал гэжэ зүб нэрлээ һэн.

Врангелиин олтирог Ород ороной газар болгогдон оруулагдаашье һаа, олон жэлэй туршада эзэгүй байдаг байгаа. Түхэреэн жэлдээ мүльһөөр хүреэлэгдээд байдаг хадань, тиишэ онгосоор ошохын аргагүй байһан. 1924 ондо Совет Республикын правительство «Красный Октябрь» гэдэг канонер онгосо Врангель арал эльгээгээ һэн. Тэрэниие гидрограф Борис Давыдов даажа ошоо бэлэй. Далайн аяншад олтирог дээрэ Совет гүрэнэй Улаан туг далбуулаад, манай газар дээрэ хуули бусаар агнуури хэжэ ябаһан американец Уэллсые, тэрэнэй ангуушадые барижа асарһан.

Тэрэ аралай байгаалиин баялигые ашаглаха зорилго табигдажа эхилбэ. Тэрэнэй тула тэндэ совет хүнүүд ажаһууха, научна станци хүдэлмэрилжэ эхилхэ ёһотой байгаа. Тиимэ зорилго бэелүүлхыень гүрэнэй худалдаа наймаанда — худалдаа наймаанай совет акционернэ бүлгэмдэ даалгагдаа бэлэй.

1926 оной апрельдэ гүрэнэй худалдаа наймаанай Примориин таһагай үүсхэл ехэтэй залуу хүдэлмэришэн Георгий Ушаков Врангель, Геральд аралнуудые захиргаалха Алас-Дурна хизаарай гүйсэдхэхэ комитедэй түлөөлэгшөөр томилогдоһон юм. Ушаков удаан бодожо байнгүй, хойто зүг руу аяншалга хэхэ бэлэдхэл эдэбхитэйгээр ябуулжа эхилээ.

Аяншад Владивостогһоо «Ставрополь» гэжэ багахан онгосоор гараа һэн. Врангель олтирог дээрэ ажаһууха ород, эскимос, чукча үндэһэ яһанай 59 хүн тиишэ тамараа бэлэй.

«Ставрополь» онгосоор тамархада тон хэсүү, аюултай байгаа. Далайн мүльһэндэ хашагдажа бута бууха аюулда ородог байба. Тиигэбэшье замаа гаталжа, 1926 оной августын 9-дэ Врангель аралай зүүн эрье хүрөө һэн. Роджерс тохойн ута элһэн шушуурта ашаанийнь буулгагдажа, эрье дээрэ түрүүшын майхангууд, хажуудань чукоткын ярангануд баригдаһан.

Түрүүшын үбэлжэлгэ ехэл хүндэ байгаа. Энэ холын олтирогые ашаглаха гэжэ ерэһэн хүнүүдэй хуби заяан Ушаковой һанаа зобоогоо. Тэдэнэй дунда ном бэшэг мэдэхэгүй, мухар һүзэгтэй хүнүүдшье бии байгаа. Далайн ангаар элбэг аралай хойто эрье ошохоёо ангуушад арсаа һэн. Тэдэнэр «дайдын эзэнһээ» айдаг байгаа бшуу.

Ушаков хадхалаатажа байгаашье һаа, олтирогой гүн руу агнаха гэжэ гансааран нохойнуудые хүллөөд ошоо һэн. Эскимосуудай хэниинышье хойноһоонь ошоогүй. Сагаан баабгай алажа, үлэсхэлэн хүнүүдтээ мяха асараа бэлэй.

Тиин Ушаков ехэ дайдаһаа холо Врангель арал дээрэ 3 жэл байба. 1929 ондо мүльһэ тэһэлдэг «Литка» гэжэ онгосоор тиишэ ошолгоной болоходо, түбхинэн баяжаһан, юугээршье дутамаггүй хүнүүд угтаһан юм. Тэдэнэр сагаан үнэгэнэй, баабгайн олон арһа, мамонтын, моржын һоёо бэлдэһэн байгаа.

Гэрһээ холо ажаһууха болзорой үнгэрөөшье һаа, Врангель олтирогые шэнжэлһэн түрүүшын хүнүүдэй нэгэниинышье нютагаа бусаагүй. 3 жэл соо Ушаков аралай ургамалай, амитанай аймагай, минералнуудай баян коллекци суглуулаа, олтирогой топографиин тодорхой карта табяа, агнуури хэхэ газар, метеорологическа станци байгуулаа.

...Түрүүшын тэрэ бэрхэтэй үдэрнүүдһээ хойшо 40 жэл үнгэрөө. Мүнөө Врангель олтирог —оронойманай зүүн хойто захын тон шухала удха шанартай, эрдэм соёлой ба ажахын түб болонхой. Хойто зүгые шэнжэлхэ станци байгуулагдаад, мүнөө ехэ хүдэлмэри хэжэ байдаг.

1947 оной зун тиишэ бүлэг буганууд эльгээгдээ һэн. Мүнөө тэдэнь үдэжэ хэдэн мянга болонхой, атарлан бэлшэжэ ябадаг. Ушаковой нэрээр нэрлэгдэһэн тосхондо модон гэрнүүд олоор бариганхай. Ушаковск тосхондо «Хойто зүгэй үүр хираан» гэжэ оро үсхэбэрилдэг колхоз бии. Колхознигууд агнуури хэлэг, сагаан үнэгэ, морж, нерпэ баридаг юм. Тэдэнэр нохой хүллэжэ ябахаа болинхой, оньһон машинануудтай болонхой. Ангуушад мотоортой булад катерaар далайда гарадаг, мүнөөнэй агнуурийн буу зэбсэгээр хангагданги.

Ушаковск тосхондо интернат һургуули, хүүгэдэй саад, ясли, больница, магазин, почто бии. Олтирогой хоёрдохи тосхон — Звездный гэдэг—Ушаковскһоо баруулжаа һэжэгтэ тохойдо оршодог. Тэндэхи мэргэжэлтэдэй—метеоролог, радист, механик, трактористнуудай олонхид Врангель арал дээрэ түрэжэ, хүн болоһон юм.

40 жэлэй урда тиишэ ошоһон 59 хүнэй гурбаниинь—ангуушадай бригадир Василий Нанаун, олтирог дээрэ үбэлжэһэн түрүүшын жэл наһа бараһан үбгэн ангуушан Иерогой басаган пенсионерка Ира Нанухак, мүн пенсионерка Елена Канунак гэгшэд арал дээрээ тон хүндэтэйдэ тоологдодог.

Евгений СУЗЮМОВ,
СССР-эй Наукануудай академиин далайн аянай хүдэлмэриин таһагай начальнигай орлогшо.
(АПН).

ХҮНГЭН СОЛБОН, ХҮДЭЛМЭРИШЭ БЭРХЭ

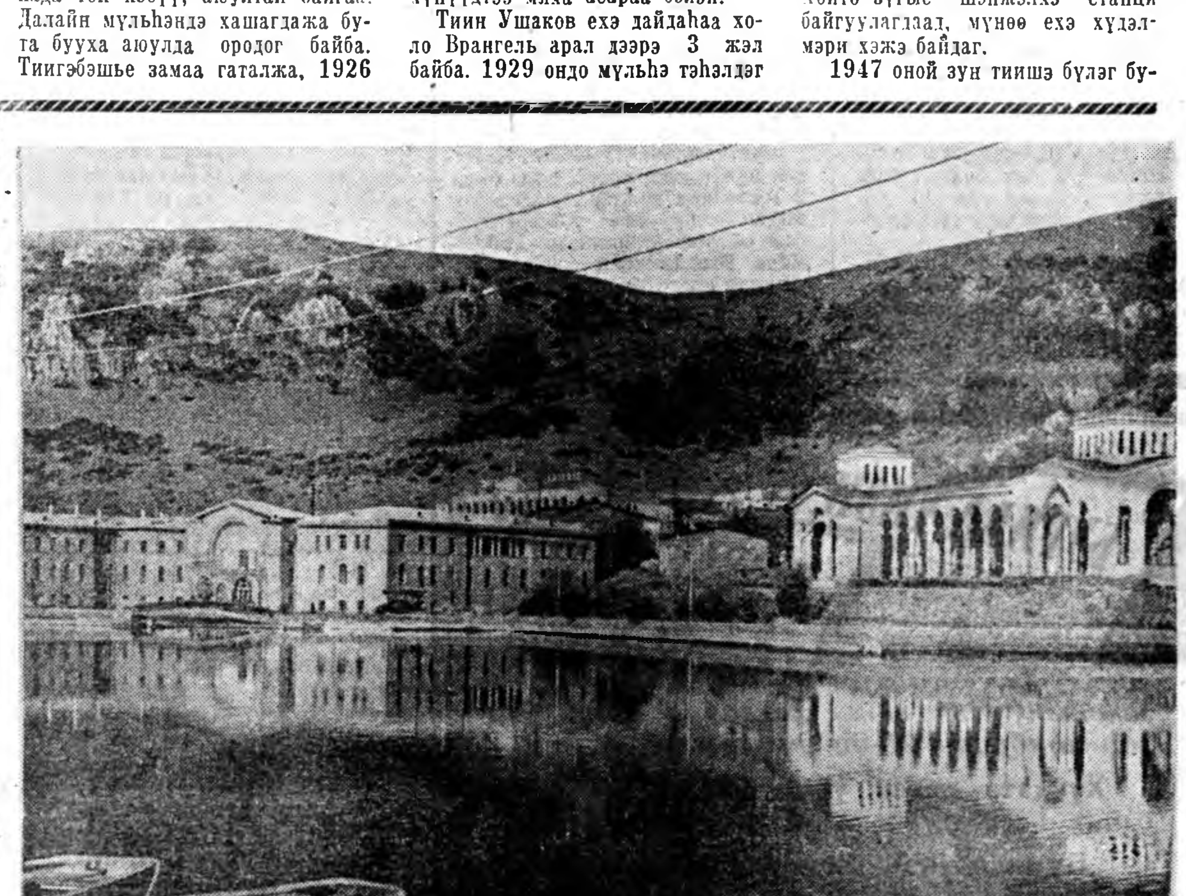
Баргажанай совхозой Шитханай отделенидэ ажаһуудаг Павел Павлович Красногоров 74 наһа хүрөө. Энэ үбгэн үшөө сарюун хүнгэн, бэе һайнтай. Совхозой хүдэлмэришэд үбгэн баабайгаа пенсидэ үдэшэһөөр дүрбэн жэл болоо. Тиихэдээ ута наһа наһалжа, удаан жаргал эдлэхые тэрээндэ юрөөһэн юм.

Хэр үгһаа хойшо ажалша бэрхэ байһан туладаа Павел Павлович хүдэлмэри хэнгүй гэртээ һуужа шадаагүй. «Хүдэлмэришэдэй тооһоо намайе бү гаргыт» гэжэ совхозойнгоо дирекциие гуйһан байгаа. Пенсионер үбгэниие ажал хэ гэжэ хэншье баадхаагүй. Тиигэбэшье үбгэжөөл һайн дураараа ябажа, ажахынгаа бүхы хүдэлмэридэ хамһалсана.

Тарянай газар хоройлхо хэрэг гараба. Павел Павлович сарба һүхэеэ һуйбадаад, ойдо гаралсаһан байна. Тиихэдээ 500 һургаар отолжо зөөгөө.

Хабарай тарилгын эхилхэлээр тракторна бригадатай хээрэ гаралсаад, уһа зөөгөө. Энэ хүдэлмэриин дүүрэхэлээр зунай үедэ үбһэндэ ябалсаба. Тиигэжэ совхозойнгоо малда 45 бухал үбһэ сабшажа тушаагаа юм.

Д. КОЛМАКОВ.

Далайн нюруунаа дээшээ 2000 метр үндэртэ байдаг Джермук курорт Армениин Карловы Вары гэжэ алдаршанхай. Джермугай уһан 64 градус халуун юм. Эндэ жэл бүри 7000 шахуу хүн ерэжэ эмшэлүүлнэ.

Зураг дээрэ: ваннын шэнэ байшан, аршаан уудаг газар.

ТАСС-ай фотохроника.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ

УРМАМНИ ҺАЛАШОО

Би «Эрдэм» совхозой 3-дахи отделенидэ 766 толгой эрэ түлгэдые эгэшэтэеэ харанаб. Түлгэдшье гэжэ даа, хабарай эртын хурьгад юм. Шадал тэнхээгээр муушье бэшэ, һайн. Анхан хурьгадые намда тушаажа үгэхэдөө туһалхабди, ябажа харалсажа, шалгажа байхабди гээд отделениин ноёд гоё гоёор хөөрөө бэлэй. Мүнөө нэгэниинышье харагдашагүй. Хүйтэн боложо захалаа. Хашаа хорёогоо шэнэлэн заһабарилха хэрэгтэй. Гансаараа шадал соогоол энэ тэрэ юумэ тоншоо, заһаа болонолби. Теэд ганса хүн юунэй урда гарахабши. Мэдээжэ ха юм. Энэ жэл үбһэ тэжээлшье бага. Оройдоол 280 центнер үбһэн абтаа. Хайшаншье гэжэ алмажа эдюулэ, хүрэхэгүй. Арбаад га газарта ногоон һолоомо үгтэһэн аад, тэрэнииень адуун һүрэг гэшхэжэ, эдижэ һалгаагаа.

Хони, хурьгадай үбдэхэ барихада ветеринарна фельдшер С-М. Намсараев ерэжэ үзэдэггүй. Зоотехнигшье ябажа, ажал хүдэлмэреэрнай һонирходоггүй. Хүтэлбэрилэгшэдэй юрын хонишодто ингэжэ хандажа байхадаа ажалаа урмашни һалашана.

В. БАДЛУЕВ.
Мухар-Шэбэр.

ЗАНШАЛТА 31-дэхи ЭСТАФЕТЭ

Үнгэрһэн амаралтын үдэр «Правда Бурятии» газетын шанда хүртэхын тула спортивна бүлгэмүүд болон коллективүүдэй хоорондо заншалта 31-дэхи эстафетэ үнгэргэгдэбэ.

Үдэрэй 12 сагта «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй нэгэдэмэл редакциин байшангай дэргэдэ түрүүшын этапта гүйлдэхэ спортсменүүд сугларанхай байба. Тус мүрысөө найман жэлэй һургуулиин эдир басагад нээхэ болоно. Эдэнэр 10 этапта эстафетэеэ дамжуулалсаха юм. Уданшьегүй пистоледээр буудаһан дохёо дуулдажа, басагад гүйлдэшэнэ. Тэдэнэр Ленинэй үйлсөөр урагшаа шуумайжа, Банзаровай үйлсэ тулаад һөөргөө эрьежэ, «Прогресс» кинотеатр хүрэхэ юм. Тэндэһээ эрьен, редакциин байшангай дэргэдэ эстафетэеэ дүүргэхэ болоно.

Тиин 49-дэхи һургуулиин һурагшад бэшэнһээ нэгэ зааха түрүүлжэ, финишэй сагаан лентэ таһална. Тэрэнэй хойноһоо 6-дахи, 2-дохи интернат һургуулиин һурагшад ерэжэ, хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлбэ. Хүбүүдэй дунда болоһон урилдаанда 39-дэхи һургуулиин хүбүүд эрхимлээ. Тэдэнэрһээ 3 секундаар хожомдожо ерэһэн 49-дэхи һургуулиин хүбүүд 2-дохи һуурида гараба. 6-дахи һургуулиинхид гурбадахи ерээ. Нёдондо жэлдэ суурхуулһан 41-дэхи һургуулиин хүбүүдэй ба басагадай команда мүнөө бираагүй.

Дунда һургуулиин басагадай хоорондо болоһон урилдаанда 65-дахи һургуулиин команда түрүүлжэ, бэшэнээ баярлуулна. Тус һургуулиин хүбүүдэй команда хоёрдохи һуури эзэлээ. Нёдондо баһал энэ һуури эзэлһэн байха юм. Басагадай команданууд сооһоо хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые 42-дохи, 35-дахи һургуулиинхид, хүбүүдэй команданууд сооһоо нэгэдэхи һуури 3-дахи һургуулиинхид, гурбадахи һуури 1-хи һургуулиин спортсменүүд эзэлээ.

Гурбадахи ээлжээндэ техникум, училищинуудай эхэнэрнүүд урилдаба. Эстафетын дүн хаража үзэхэдэ медицинскэ училищиин басагад түрүүлжэ, хүдөө ажахын техникумэй спортсменүүд хоёрдохи һуурида гараһан байна. Гурбадахи һуурида кооперативна техникумэй басагад гараа. Училищинуудай хүбүүд сооһоо түрүүшын һуури 2-дохи ГПТУ, хоёрдохи һуури 16-дахи ГПТУ, гурбадахи һуури 11-дэхи ГПТУ-гай спортсменүүд эзэлээ. Техникумүүдэй хүбүүд сооһоо түрүүшын һуурида индустриальна техникумэй команда гаража, хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые лесотехникумэй ба хүдөө ажахын техникумэй хүбүүд эзэлбэ.

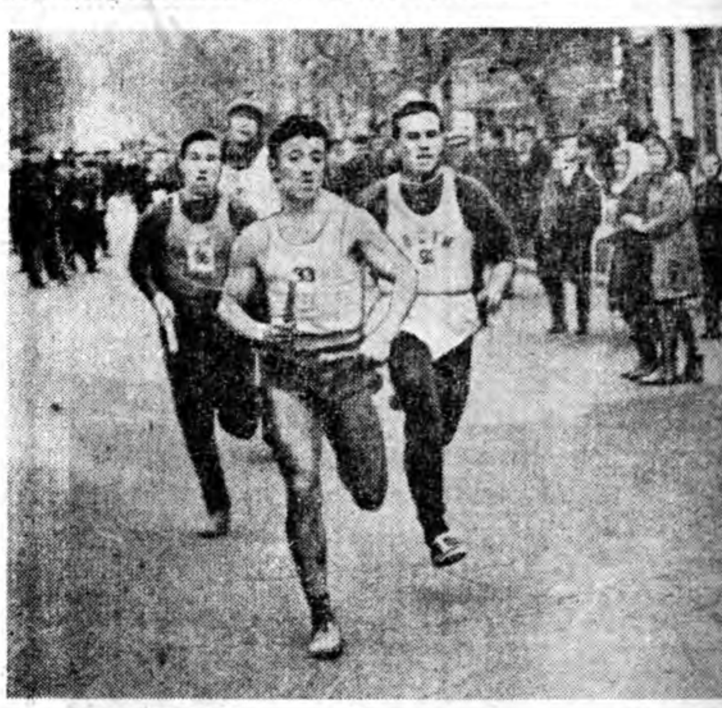
Үйлэдбэриин коллективүүдэй эхэнэрнүүд ба эрэшүүл дүрбэдэхи ээлжээндэ урилдаа. Эдэнэй дундаһаа «Победа» фабрикын эхэнэрнүүд, мүн БМДК бүлгэмэй эрэшүүл шалгаржа, түрүүшын һууринуудые эзэлһэн байна.

Һүүлшын ээлжээн. Түрүүшээр эхэнэрнүүдэй командануud урилдана. Технологическа институдай эхэнэрнүүд хүрэһөөр түрүүлжэ ябаһан аад, һүүлшын этапта фиништэ хүрэтэр оройдоол 10-аад метр үлөөд байхада, багшанарай институдай түлөөлэгшэ ахижа, урагшаа һугаран гараа.

Хүбүүдэй урилдаха зай бэшэнэйхидээ орходоо ута. Үдын урда бэе—Терешковагай нэрэмжэтэ гудамжа хүрэтэр гүйлдөө. Технологическа институдай түлөөлэгшэ түрүүлжэ ерээ. Удаань 15 секундын үнгэрээд байхада, багшанарай институдай түлөөлэгшэ ерэжэ, хоёрдохи һуури эзэлнэ. ЛВРЗ бүлгэмэй спортсменүүд гурбадахи һуури эзэлээ.

Эстафетын дүүрэхэдэ, түрүүшын һуури эзэлһэн командануудта кубок болон редакциин грамотанууд барюулагдаа. 2-дохи, 3-дахи һуури эзэлээшэдынь грамотануудаар шагнагдаба.

В. ТУЛАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрэшүүлэй урилдаанай үе.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

ХИЛЫН СААНАҺАА

Брюссельдэхи уулзалганууд

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). Дэлхэй дээрэхи түрүүшын эхэнэр-космонавт В. Николаева-Терешкова Бельгиин парламентын түлөөлэгшэдэй палатын депутат, Брюсселиин Сен Жос гэжэ коммунын (тэрэнэй газар дээрэ советскэ выставкэ эмхидхэгдэнхэй) бургомистр Ги Кюдель гэгшэтэй октябриин 14-дэ уулзаа.

Николаева-Терешковада коммунын алтан медалиие бургомистр барюулаа.

Бельго-советскэ хани барисаанай декадатай дашарамдуулагдан нээгдэһэн советскэ выставкын павильон соо үдын хойно Брюсселиин һургуулинуудай һурагшад лётчик-космонавт В. Николаева-Терешковатай уулзаа.

Уулзалгада хабаадаһан Бельгиин ниислэлэй һургуулинуудай хэдэн олон мянган һурагшад Николаева-Терешковае уулзалга дээрэ халуунаар амаршалаа.

СССР-һээ Бельгидэ байдаг посольстводо мүн лэ энэ үдэр В. Николаева-Терешкова пресс-конференци үнгэргөө.

Бельгиин журналистнууд, тэрэшэлэн Бельгиин радио болон телевидениин француз болон фламандска редакцинуудай корреспондентнүүд пресс-конференци дээрэ байлсаа.

В. Николаева-Терешкова журналистнуудай олон асуудалнуудта харюусаа.

Советскэ худалдаа наймаанай-промышленна выставкэ Осакада нээгдэбэ

ОСАКА. (ТАСС). СССР-эй худалдаа наймаанай-промышленна выставкэ октябриин 15-да Осакада нээгдээ. Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэлгын, атомые шэнжэлэлгын талаар совет наукын туйлалтанууд, совет ороной завод фабрикануудай бүтээһэн продукци, Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй модо отологшодой ажал хүдэлмэриин дүнгүүд энэ выставкэ дээрэ харуулагдана.

Гадаадын худалдаа наймаанда туһалха Японой ассоциациин директор (Д. Этро) Комамура, Японой гадаадын худалдаа наймаанай болон промышленностиин министрэй орлогшо Ямамото совет ороной худалдаа наймаанай промышленна хоёрдохи выставкын нээлгын баярай ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, амжалта туйлахыень выставкэдэ хүсэһэн байна.

Советскэ Союзые һайнаар мэдэхэ арга выставкэ япон арадта олгохо, хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай болон экономическа харилсаа холбооe саашадань хүгжөөлгэдэ туһалха гэжэ найдажа байһанаа советскэ правительственна делегациие толгойлогшо РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо М. А. Яснов элирхэйлэн мэдүүлээ.

Советскэ худалдаа наймаанай-промышленна выставкын нээгдэһэнтэй дашарамдуулан, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай эльгээһэн амаршалгые М. А. Яснов уншаа. СССР Япон хоёр хүршэ оронууд, манай арадууд эбтэйгээр, хани барисаатайгаар ажаһуухые хүсэдэг гээд амаршалга соо хэлэгдэнхэй. Худалдаа наймаанай-экономическа болон соёл культурын холбоо барисаа байгуулха талаар япон болон совет арадуудай хоорондохи харилсаа холбооной һүүлэй жэлнүүдтэ хүгжэжэ байһанда һаналаа хананги байлга амаршалга соо элирхэйлэн мэдүүлэгдэнхэй.

Япон-совет худалдаа наймаа саашадань үргэдхэлгэдэ, манай хоёр ороной худалдаа наймаанай организацинуудай болон фирмэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбоо бэхижүүлгэдэ манай выставкэ туһалха. СССР-эй болон Японой арадуудай хоорондохи харилсаа саашадань һайжаруулха шэнэ зам нээжэ үгэхэ гэжэ бидэнэр этигэнэбди гээд амаршалга соо хэлэгдэнхэй.

Выставкэ октябриин 27 хүрэтэр үргэлжэлхэ.

Харилсаа холбоон бэхижэнэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Ташкентдэ баригдаха гэр барилгын комбинадта хэрэгтэй болохо түхеэрэлгэнүүдые үгэхэ тухай Францийн «Камю и компани» гэжэ фирмэтэй хэлсээн һаяхан Парижда баталагдаа. Жэлдээ 200 мянган панель бүтээхэ энэ комбинат жэлэй турша соо 7 мянга шахуу квартира бариха арга олгохо юм.

Шэнэ хэлсээн хадаа Советскэ Союзай болон Францийн хоорондохи экономическа харилсаа холбооной улам бэхижэжэ байһые гэршэлнэ гээд хэлсээ баталалгын ёһолол дээрэ үгэ хэлэһэн СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо Н. Д. Комаров. «Технопромимпорт» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ В. П. Дашкевич, компаниин эзэн Р. Камю, Байра барилгын асуудалнуудай талаар статс-секретарь Р. Нюнжессер тэмдэглэһэн байна. «Гэр байра барилгын талаар бүхы рекорднуудые туйлажа байһан орон бологшо Советскэ Союзай захил дүүргэхэ гээшэ угаа ехэ нэрэ хүндын хэрэг гэжэ бидэнэр тоолонобди» гээд Камю хэлээ.

Кубын залуушуулай делегаци Браззавиль ерэбэ

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Кубын залуу коммунистнуудай союзай делегаци Браззавиль ерээ. Тэрэниие национальна комитедэйнь гэшүүн Клаудио Рамос толгойлно.

Баруун Африкын оронуудта—Гвиней болон Малида аяншалһанайнгаа һүүлээр Кубын залуушуулай делегаци Конгын Республикада (Браззавиль) ерэһэн байна.

Аюулгүйн советэй шиидхэбэри

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Конгын Демократическа Республикын дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха бааза болгон Анголые хэрэглэлгыень харин хүлһэншэдтэ зүбшөөхэгүйень Португалиин правительствые уряалһан Иорданиин, Малиин, Нигериин болон Угандын хамтаараа дурадхаһан резолюциин проектые Аюулгүйн Совет октябриин 14-дэ баталан абаа. Аюулгүйн Совет хадаа Конгын Демократическа Республикын дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалгаһаа бэеэ барихыень гү, али болюулхыень бүхы гүрэнүүдые уряалаа, энэ резолюциие бэелүүлхын хойноһоо наринаар сахихыень генеральна секретарьта дурадхаа.

Скопледо газар хүдэлбэ

БЕЛГРАД. (ТАСС). Югославиин Скопле городто октябриин 15-най үглөөгүүр 4—5 баал хүсэтэйгөөр газар хүдэлөө. Газарай хүдэлһэнһөө уламжалан, материальна хохидол болоогүй.

1963 оной юһэн баал хүсэтэйгөөр газарай хүдэлхэдэ город һанданһан, 1200 хүн гэмтэжэ үхэһэн байгаа. Тэрээнһээ хойшо энэ хадаа 621-дэхи дорьбоон болоно гээд ТАНЮГ агентство мэдээсэнэ.

Эзэрхэг түримхэй ябуулгын түсэб

ВАШИНГТОН. (ТАСС). 1967 оной һүүл тээшэ Урда Вьетнамда США-гай 500 мянган солдадууд бии болохо байха гэжэ сенадай сэрэгэй бэлэдхэлэй комиссиин түрүүлэгшэ Стэннис мэдүүлбэ.

Ехэ тушаалтай нэгэ генералай хэлэһые үндэһэ болгон, сенатор Стэннис иигэжэ дурдаа: Урда Вьетнамдахи американска эзэмдэлгын корпусой сэрэгшэдэй тооё 750 мянга болотор олошоруулха арга боломжо бии.

Вьетнамдахи дайн американска налог түлэгшэдтэ һара бүри 2 миллиард долларой гарза хохидол ушаруулна гэбэ. США-гай оборонын министр Макнамара Вьетнамдахи дайнда зорюулан ерэхэ жэлэй январь соо үшөө 10—15 миллиард доллар һомолхыень конгрессые гуйха ха гэжэ Стэннис багсаана.

УЛАСХООРОНДЫН шэнжэлэл

Италида ангиин тэмсэл шангадана

Италиин пролетариадай шэнэ отрядай тэмсэл хэжэ ороһон тухай мэдээжэ болоогүй нэгэшье үдэр үнгэрнэгүй. Судна бүтээгшэдэй тэмсэл мүнөө илангаяа шангаар болож байна. Тэдэниие ажалһаань олоор гаргажа хаяха аюул тохёолдоод байна бшуу. Корабльнуудай хэдэ хэдэн верфиие хааха, промышленностиин энэ һалбариие томодхон нэгэдхэхэ зорилгоор бүхыдэнь шэнэдхэн хубилгаха гэһэн шиидхэбэри правительство гаргаһан байна. Судна бүтээлгэдэ гүрэн ехээр хабаадалсадаг болобошье, Италиин болон хариин энгэй капиталай аша туһые харалсан оронойнгоо судна бүтээлгые хороохо гэжэ байна бшуу. Теэд энэ асуудал зорюута эрхилдэг итальян банкын мэдээнэй ёһоор, орон дотор далайн суднанууд мүнөө дуталдана. Тиимэһээ хариин оронуудай суднануудые хүлһөөр хэрэглэхэ баатай болоно бшуу.

«Сан Марко» гэжэ нютагай томо судоверфиие хааха гэһэн мэдээсэлэй Триестдэ абтахадань, город дээрэ хара үүлэн унаһан шэнги болоо. Хүдэлмэригүйшүүлэй олон болохо аюул городто тохёолдоо бшуу. Миллион шахуу хүнэй ажал хүдэлмэри олоожо ядажа байһан орон дотор хүдэлмэригүй болохо гээшэ ямар удхатайб гэжэ Италиин ажалша хүн бүхэн һайнаар ойлгодог. Верфиин болон портын хүдэлмэришэд городой гол үйлсэдэ гаража, демонстраци хээ. Саашадаа юун болоһон тухай «Паэзе Сера» гэжэ газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Полицигай түрүүшын тулалдаан муниципалитедэй байшангай дэргэдэ болоо. Полициин шэнэ отряд ерэжэ, демонстрантнуудые намнан тарааха һэдэлгэ хээ. Гэбэшье хүдэлмэришэд болон профсоюзна хүтэлбэрилэгшэдэй тэсэмгэй хатуу байһан дээрэһээ полицинхид сухариха баатай болоо. Сан-Джованни гэжэ талмай шадар эгээн лэ шанга тулалдаан болоһон байна. Полициин отрядууд буугайнгаа хүрзөөр сохижо байгаад хүдэлмэришэдтэ добтолоо. Демонстрантнууд шулуугаар шэдэжэ өөһэдыгөө хамгаалаа. Полици нюдэнһөө нёлбоһо гоожуулдаг газтай бомбонуудые хэрэглээ. Кардуччи гэжэ үйлсэдэ, Гарибальдиин талмай дээрэ демонстрантнууд бүхэлэлтэнүүдые (баррикада) түхеэрээ. Тулалдаанай дүн гэхэдэ: 70 хүн, тэрэ тоодо 13 хүн хүндөөр шархатаа, 400 гаран хүниие полици арестовалаа».

Триестдэ полицинхидай аашаландалгаһаа уламжалан, бүхы орон дотор ехэ зэбүүрхэлгэ болоо. «Полициин хүсэрхэлгые болюулха! Томо монополинуудай эзэрхэлгые болюулхаар болоо! Италида ажал хүдэлмэри, дэбжэлтэ хэрэгтэй!» гээд Италиин Компартиин политбюро мэдүүлээ. Полицейскэ хашалта хэһээлтые шоо үзэхэ зуураа, Триест, Генуя, Специя болон бусад городуудай тэмсэл хэжэ байһан ажалшадта коммунистнуудай аха дүү ёһоор талархажа байһые политбюро мэдүүлгэ соогоо элирхэйлһэн байха юм.

Триестдэ хашалта хэһээлтын хэгдэхэдэ тэрээндэ харюу болгон бүгэдэ ниитын забастовко соносхогдоо. Правительственна түсэбэй мүн лэ иимэ аюулда хүргэһэн бусад городуудта—Специя, Генуя болон бусадта стачканууд болоһон байна. Хүсэтэ ехэ хүдэлөөнэй бүхы орон дотор болоходо правительство сухариха баатай болоо. Судна бүтээлгые хороохо түсэб шэнээр хаража үзэглэхэ гээд соносхогдоһон байна.

Судна бүтээгшэдэй тэмсэл хадаа өөрынгөө эрхые хамгаалжа байһан итальян хүдэлмэришэн ангиин үргэн ехэ забастовочно хүдэлөөнэй имагтал нэгэхэн лэ үзэгдэлынь болоно. Хуулиташье мэдээнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, энэ хүдэлөөн улам үргэдэн бэхижэнэ. Энэ жэлэй түрүүшын долоон һарын турша соо Италида стачкануудай болоһонһоо уламжалан, 90 миллион хүдэлмэриин час, гайлбарилан хэлэбэл, нёдондо жэлэй тус үеынхидэ орходоо хоёр үлүүтэй дахин ехэ саг хаягдаа. Энэ хүдэлөөнэй гол шалтагаануудынь гэхэдэ, мүнгэнэй сэн унана, юумэнэй сэн түргэнөөр хүндэрнэ, салин хүлһэн багаар түлэгдэнэ, правительство болон эзэд баяшуул энэ гээгдэлые хүсэлдүүлхые оролдоногүй. Үргэнөөр абажа хэлэхэдэ, капиталис гүрэнэй бүхы экономическа политикада эсэргүү буруушаалга хэгдэнэ, бүхы экономическа болон социальна байгуулалжые хубилгаха эрилтэ табигдана.

Али бүхы тэмсэл шэнги итальян ажалшадай забастовочно тэмсэл илалташье туйлана, саг зуура урагшагүйдөөдшье абана. Һаяхан морягуудай бүгэдэ ниитын стачкын болоходо, үнэндөө ороной бүхы далайн портнууд хүдэлхэеэ болиһон байгаа гэхээр. Забастовко хэгшэд өөһэдынгөө эрилтэнүүдые хангуулжа шадаа: пенси ехэ болгохо, морягуудай социальна хангалгые хубилгаха тухай хуулиие Министрнүүдэй Советэй баталамжада ноябриин 15-һаа оройтуулангүй табихабди гэһэн уялга правительство абаһан байна. Ороной металлургнуудай, металлистнууд болон машина бүтээгшэдэй миллион тоото хүсэн түгэс отряд ниитэ национальна 24 часай стачка соносхоо. Тэдэнэр шэнэ хамтын договор баталха эрилтэ хэнэ. Салин хүлһөө дээшэлүүлхэ, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха, ажалшадай профсоюзна эрхые үргэдхэхэ гэжэ хамтын договор соо бэшэгдэһэн байха ёһотой. Мүн лэ иимэ эрилтэнүүдые дэмжэн химическэ болон фармацевтическэ промышленностиин 200 мянган хүдэлмэришэн, транспортнигууд, электригүүд, бүд нэхэгшэд забастовконуудые хэнэ.

Италида социальна шанга тэмсэл боложо байна.

Сиридэ эсэргүү харата ааша буруу һүрэхэл

Сириин Республикын газар дээгүүр Англиин болон Америкын компанинуудай агаарай болон газарай шухала замууд, нефтепроводууд гарадаг юм. Тиимэһээ өөрынгөө хиналта доро абахые һэдэн империалистнууд Сиридэ тусгаар анхарал хандуулна. Урда тээнь империалистнууд өөһэдынгөө һанаашалгануудые нэгэ хэды үе соо бэелүүлжэ шадаһан байгаашье һаань, һүүлэй үедэ эндэхи байдал горитойгоор хубилаа. Урдань капиталистнууд болон феодалнууд Сириин промышленностьда, хүдөө ажахыда, гадаадын болон дотоодын худалдаа наймаанда булюу байдал эзэлдэг байгаа. Түрүү үзэлтэй хүсэнүүд һула байгаа, хүдэлмэришэд болон таряашадай хүдэлөөн ажалшадай аша туһые хамгаалжа шадахаар байгаагүй гээд Сириин Арабуудай Республикын премьер-министр Юсеф Зуэйн хэлэһэн байна. Мүнөө революцида харша этэгээдүүдэй засагые гартаа абаха гэһэн ямаршье һэдэлгэнүүд урагшагүйдэхэ гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Империализмда эсэргүү гадаадын политика, зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүдтэй харилсаа холбоо байгуулга, Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай хани ёһоной харилсаа бэхижүүлгэ, газарай реформые түргэдхэлгэ, ороной экономикые, илангаяа гүрэнэй секторые бэхижүүлгэ, араб оронуудай түрүү үзэл баримталдаг хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ зорилготой оролдолго—эдэ бүгэдэ Сириин мүнөөнэй правительствын бэелүүлдэг политикын түрүү шэнжэнь болоно. Иимэ политика империализм болон хархис хүсэнүүдэй һанаанда таарадданагүй. Араб зүүн зүгэй түрүү хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ политикые һуларуулхын тулада империалистнууд хадаа араб гүрэнүүдэй хоорондо гарадаг зүрилдөө арсалдаае һүжэрөөхэ политика бэелүүлхые эрмэлзэдэг.

Араб хэблэлэй гэршэлһэнэй ёһоор, Саудовска Арави араб оронуудай хархис хүсэнүүдэй бөөгнэрдэг центрынь болонхой. Зүгөөр хаан Фейсалай ябуулга түрүү болон демократическа үзэл бодолдо эсэргүүсэн, дунда зуун жэлэй ёһо гуримуудай хүдэлэшэгүй байхын түлөө соёл сурталай тэмсэлээр хизаарлагдадаггүй. Саудовска Аравида буу зэбсэг үгэхэ (хэдэн зуун миллион долларто!) тухай Англи болон США-тай һүүлэй үедэ баталагдаһан хэлсээнүүд, энэ орон дотор Англиин сэрэгэй инструкторнууд болон лётчигуудай бии байлга араб Зүүн зүгэй хархис хүсэнүүдэй шамдуугаар зэбсэглэгдэжэ байһые харуулна. Тэрэшэлэн Иордани, Кувейт. Урда Аравиин Федераци болон Абу Даба гэжэ бишыхан орон нютагта буу зэбсэг ехээр үгтэжэл байдаг.

Арабуудай эдэ зонхилогшодто хэн заналта хэнэб, эдэ буу зэбсэгые хэндэ эсэргүүгээр хэрэглэхэ гэжэ бэлэдхэнэб? Эдэ оронуудта демократическа хүсэнүүд түргэнөөр ургажа, империалистнууд бэлэн хархис хүсэнүүдэй хоро шарые ехээр бусалгадаг. Хэрбээ эдэ демократическа хүсэнүүдые хараада абаагүй һаа, эдэ буу зэбсэгүүд социальна реформонуудые һайнаар хэхэ замда, национальна экономикоёо бэхижүүлхэ, бэеэ даанхай гадаадын политика бэелүүлхэ замда ороһон арад оронуудта эсэргүүгээр хэрэглэхын тулада суглуулагдана.

США-гай болон Англиин тагнуулнуудай, хаан Фейсалай, Иорданиин хархис этэгээдүүдэй сэхэ хабаадалгатайгаар Сириин Республикада эсэргүүгээр харата үгэсэлгын хэгдэжэ байһаниинь һаяхан мэдээжэ болоо. «Сириин газар дээрэ правительствада эсэргүү үймөө эмхидхэхэ, һүйдхэлшэдэй бүлэгые тиишэ эльгээхэ, тэрэшэлэн араб оронуудай хархис этэгээдүүдтэ, империализмда таарууу замаар Сириин Республикые хүтэлхэ туһамаршадай правительство байгуулха» гэжэ эдэ тагнуулнуудай зохёоһон түсэбүүдээр харагдаһан байгаа гээд Каирай «Аль-Ахрам» гэжэ газетэ бэшээ һэн.

Сиридэ засагые гартаа абаха гэжэ үгэсэөшэдэй сентябрьда хэһэн һэдэлгэ буруу һүрөө. Үгэсэлгэдэ хабаадагшадай зариманиинь арестовалагдаа, нүгөөдэ заримаиинь Ливанай болон Иорданиин газар руу зугадан тэрьелжэ ошоо. Гэбэшье, империалистнууд, хархис этэгээдүүд өөһэдынгөө гэмтэ муухай һанаашалгануудһаа арсаагүй. Империализмын авангардын үүргые Дүтын Зүүн зүгтэ дүүргэдэг Израилиин зонхилхы этэгээдүүд харата ааша гаргаха, һүйдхэл хэхэ политикаяа үргэлжэлүүлһээр. Израиль Сири хоёрой хоорондохи хилэ дээрэ һүүлэй үедэ болоһон тулалдаанууд, Израилиин сэрэгүүдэй иишэ тиишээ ябалга, Тель-Авивта генералнуудай хэдэг үһэрюу мэдүүлгэнүүд Дүтын Зүүн зүгэй энэ райондохи байдалые шахардуу шанга болгоно.

Үнгэрһэн арбан жэлэй турша соо араб оронууд ехэ, орёо замаар ябажа гараа. Тэдэнэй нилээд олондонь—Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада, Алжирта, Сиридэ — гүнзэгы ехэ хубилалтанууд болоо, араб гүрэнүүдэй национальна аша туһые харадаг, бэеэ даанхай байдалые хамгаалдаг хүсэнүүд мүнөө улам ехээр ургажа бэхижээ. Сириин Республикада эсэргүүгээр империализм болон хархис хүсэнүүдэй хэдэг үгэсэлгэнүүдые элишэлхэ, буруушааха зуураа, ОАР-ай, Алжирай, Ирагай олониитэ, Ливанай болон бусад араб оронуудай түрүү хэблэл иигэжэ мэдүүлнэ. Империализм болон хархис хүсэнүүдтэй тэмсэхэдээ Сири гансаарданги бэшэ. Араб нациин бүхы түрүү хүсэнүүд тэрээндэ тарахана.

Ю. ЛОПАТИН, А. СТУПАК. (ТАСС).

ГАБШАГАИШУУЛ ШАЛГАРБА

Һаяхан Закаменск хотодо хүнгэн атлетикээр зунай спортивна сезоной хаалгада зорюулагдаһан мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ аймагай 8 һургуулинуудай, мүн Зэдэ комбинадай 7 цехүүдэй командануул, хамта дээрээ 212 хүн хабаадалсаа.

Мүрысөөнүүд урилдалгаар эхилжэ, 100 метрэй зайда Татьяна Смолина, Виктор Ремизов гэгшэд эрхимлэбэ.

4х100 эстафетэдэ эрэшүүлэй дундаһаа Зэдэ комбинадай электро-утаһанай, подстанциин цехэй эхэнэрнүүдэй дундаһаа Закаменск хотын нэгэдэхи һургуулиин басагадай команданууд шалгарба.

Тус мүрысөөнэй дүнгөөр Холтосоной руднигай горнягуудай команда 1-дэхи һуури, шанаржуулгын фабрикын спортсменүүд 2-дохи һуури эзэлбэ.

Һургуулинуудай дунда Закаменскын 1-дэхи, 2-дохи һургуулинуудай спортсменүүд эрхимлэбэ.

А. БУТИН.

УТА НАҺАТАИ ЭХЭНЭРНҮҮД

Зарим эхэнэр гайхалтай ута наһа наһалдаг байна.

Тюменскэ областиин Байкалово тосхондо 14 үхибүүдэй эхэ 119 наһатай хүгшэн Ефросинья Федоровна Ковалева гэгшэ ажаһуудаг. Москвада байдаг Любовь Валентиновна Пужак 130 наһатай. Дагестанай Кулинска районой Вачи тосхондо 132 наһатай Манна Алиева хүгшэн 130-тай үбгэнтэеэ ажаһуудаг. Эдэ хоёр хамтарһаар 106 жэл болонхой. Челиата гэжэ Грузиин тосхондо 147 наһатай колхозник Госа Дзахаевна Макиева гэжэ хүгшэн бии. Дагестанда һуудаг Ашура Тельмекова 146-тай болоо. Краснодарска хизаарай Курганска станицада ажаһуудаг Василиса Ивановна Козликина, Екатерина Георгиевна Проворина гэжэ эхэнэрнүүд тус тустаа 148 наһатай болонхой. Венгриин эхэнэр Сарра Ровель 164-тэй. Тэрэнэй үбгэн Джон Ровел 172-тойдоо наһа бараһан байха. Энэ хадаа хамта һуужа, дэлхэй дээрэ эгээн ута наһа наһалһан үбгэн хүгшэн хоёр болоно. СССР-тэ эгээн ута наһа наһалһан эхэнэр гэхэдэ, осетин яһанай Тебзе Абзиева гэгшэ байһан. Тэрэ 180 хүрэһэн байгаа. Урда Америкэдэ Боливи гэжэ багахан гүрэнэй Квунто гэжэ нютагта дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ наһатай хүн ажаһууна. Тэрэ 208 наһатай Макаранджо гэгшэ болоно.

(Календарьһаа абтаба).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Советско-польско аха дүүгэй хани барисаан» гэһэн гаршаг доро — Кремлиин съезднүүдэй ордон соо болоһон митинг; советско-польско мэдүүлгэ.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партийна ажабайдал» гэһэн гаршаг доро Ю. Коркиной «Үргэлжэлжэ байһан түүхэ» гэһэн корреспонденци; редакциин почтоһоо.

Гурбадахи хуудаһанда: «Москва шадарай байлдаанай эхин» гэһэн Советскэ Союзай маршал И. Коневой статья; хилын саанаһаа ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: элдэб һонин, соносхолнууд.

Редакторай орлогшо Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефоннууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный — 48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24-74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации — 34-05 и переводов — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н01966. Зак. № 1033.